

מבאר הקודש

לקט מתוך דא"ח
מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת פינחס

שמירת הקדושה

מבאר הקודש

אמרי קודש ערבים, מדבש מתוקים
משמחי לב ומשובבי נפש
שראו אור במדור "מבאר הקודש"
בגליון "ישקו העדרים"

מלוקט מתוך דא"ח

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת פינחס

פרשת פינחס

דא"ח פרשת פינחס.....ד

תוכן הענינים.....כז

פנינים יקרים מספה"ק.....כט

שמירת הקדושה.....מ

יוצא לאור על ידי
מכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות
חסידי דאראג

מכון להוצאת ספרים

שמעון ובקשו להרגו, ופרחה נשמתו ממנו ונכנסה בו נשמת נדב ואביהוא. ובזה פירשו, "פינחס בן אלעזר", נעשה "בן אהרן הכהן", כיון שנתעבר בו נשמת נדב ואביהוא. והנה כיון שמסר את נפשו למיתה, כיפר בזה על עונות בני ישראל כי מיתת צדיקים מכפרת. ואז יכל לזכות למדרגותיו ולא היה צורך להורידם ממנו, כי כבר נתכפרו עונות הדור.

ומעתה יתבאר, "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" שנעשה בן אהרן הכהן מחמת שמסר נפשו למיתה ופרחה נשמתו ונכנסה בו נשמת נדב ואביהוא, ובמסירות נפשו למיתה, "תחת אשר קינא לאלוקיו וכפר על בני ישראל" כיפר על בני ישראל, "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום" ופירש רש"י, שפירש לו הקב"ה שלומותיו. שנתן לו הקב"ה את מדרגותיו ולא הסירם ממנו, כי כבר הגין על בני דורו במסירות נפשו.

(מתוך ליל שב"ק פרשת פינחס תשס"ב)

מעשה אכזריות הנעשה לשם שמים מוליד באדם טבע רחמנות

נראה לבאר על פי מה שכתב האור החיים הק' (דברים יג, יח) שאף שבטבע

פעמים שנוטלים מהצדיק את מדרגותיו כדי לכפר על הדור

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו' לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם

יש לומר על פי המבואר בסה"ק דרך פיקודיך (מל"ת מא) שכאשר יש צורך לכפר על הדור, נוטלים מן השמים את מדרגות הצדיקים כדי שזכותם תגן ותכפר על הדור. וכדמצינו (תענית כא:): שאמרו לרבא, שהטעם שאינו מקבל שלום מן השמים בכל ערב שב"ק כמו אביי, הוא כדי שזכותו תגין על בני דורו. ומעתה נמצא שכשיש זכות אחר המגין על הדור או שהצדיק עושה איזו פעולה לכפר על הדור, לא יצטרך לירד ממדרגותיו, מחמת שכבר נתכפרו עוונות הדור בדרך אחרת.

והנה כאשר הצדיק מוסר את נפשו למיתה, מכפר על הדור, כמו שאמרו חז"ל (מו"ק כח.) מיתתן של צדיקים מכפרת. ואף אם לא מת בפועל, כדאיתא בזוהר הק' (ח"ג קכא.) שהמוסר נפשו למיתה נחשב כאילו מת בפועל.

וכן היה כשקינא פינחס קנאת ה', שמסר אז את נפשו למיתה כדאיתא בזוהר הק' (ח"ג ריז.) שנתקבצו שבטו של

וייחסו אחר אהרן" שהעיד הכתוב שכל כוונתו לשם שמים, ועל כן לא זו בלבד שלא יבא מזה למידת אכזריות אלא אדרבה יתייחס אחר אהרן הכהן שיתרבה בקרבו מידת הרחמים והשלום להשפיע שלום בעולם כמידתו של אהרן שהיה אוהב שלום ורודף שלום.

(מתוך רעוא דרעוין פרשת פינחס תשע"ה)

על ידי מחילת עוונות זוכים ליראת שמים

יש לבאר הטעם שזכה פינחס לכהונה על ידי מעשה הריגת זמרי, דהנה על ידי מחילת עוונות זוכים ליראת שמים, וכדאיתא בסה"ק אור לשמים (פרשת כי תבא ד"ה וראו) בשם התוזה הק' מלובלין זי"ע לפרש הפסוק (תהלים קל, ד) כי עמך הסליחה למען תורא, שעל ידי שהשי"ת מוחל עוונותיו של אדם, יוכל להיות ירא שמים באמת, וזהו "כי עמך הסליחה" על ידי הסליחה על העוונות, "למען תורא" יוכל להיות ירא שמים, ע"כ.

והנה במעשה הריגת זמרי כיפר פינחס על בני ישראל כמאמר הכתוב "ויכפר על בני ישראל", ועל ידי שנתכפרו עוונותיהם המשיך על בני ישראל יראת שמים

מעשה הריגה מוליד בלב האדם מדת האכזריות, מכל מקום העושה מעשה זה במצות ה' עליו לשם שמים כגון בעיר הנדחת שיש מצוה להרגם, אזי אדרבה ישפיעו עליו מהשמים שיתרבה בליבו מידת הרחמנות.

ויש לומר שכן היה אצל פינחס שקינא קנאת ה' להרוג את זמרי, וכתב כאן האור החיים הק', שמעשה הקנאות של פינחס היה בשביל כבוד ה'. לכן הבטיח לו השי"ת שלא זו בלבד שלא יבוא למידת אכזריות אלא "הנני נותן לו את בריתי שלום" ויוכל להשפיע רחמים ושלום לכל העולם.

וזהו, "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם" עשה מעשה קנאות להרוג את זמרי לשם שמים כדי "ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי" להשיב חמת ה' מבני ישראל, "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום" שעל ידי מעשה אכזריות זה שנעשה לשם שמים ינתן לו כח הרחמים והשלום.

וזהו שפירש רש"י "לפי שהיו השבטים מבזים אותו הראיתם בן פוטי זה וכו' והרג נשיא שבט מישראל" שהיו מבזים אותו שזה מעשה אכזריות שיוליד בקרבו להבא טבע אכזריות, "לפיכך בא הכתוב

ויש לומר, דהנה כשאדם נשמר בקדושה זוכה לשכר לו ולזרעו אחריו, וכפי שאמרו חז"ל (מכות כג:) שגזל ועריות שנפשו של אדם מתאווה להם, כאשר האדם פורש מהם הרי הוא זוכה לשכר לו ולדורותיו עד סוף כל הדורות.

והנה כשהרג פינחס את זמרי הכניס רוח קדושה וטהרה בכלל ישראל וכמו שכתב האור החיים הק' שעל ידי שהרג פינחס את זמרי מאסו כל בני ישראל את העבירה הזאת.

ומעתה מובן מדוע זכה פינחס לשכר "לו ולזרעו אחריו" כי על ידי שנשמר בקדושה זכה לשכר לו ולזרעו עד סוף כל הדורות.

(מתוך רעוא דרעוין פרשת פינחס תשס"ב)

פינחס פעל הן לעצור את

המגיפה והן לכפר על בני ישראל

נראה לפרש דהנה פינחס פעל שני דברים בהורגו את זמרי, האחד, שעצר את המגיפה. אולם בנוסף לעצירת המגיפה פעל גם דבר שני, שכיפר לבני ישראל על חטאם.

והנה כנגד זאת שעצר את המגיפה והצילם ממיתה, קיבל שכר שגם הוא לא

כמאמר החוזה הק' מלובלין זי"ע, ומכיון שבזכותו נמשך יראת שמים, זכה גם הוא בעצמו במדה כנגד מדה להשפעה של יראת שמים בתכלית השלימות.

ובזה יתבאר הענין שזכה פינחס לכהונה, דהנה כהונה ענינה יראת שמים, וכמו שאמרו חז"ל (ויק"ר כו, ו) מיראה שנתיירא אהרן מלפני הקב"ה זכה וניתנה לו הפרשה הזו [של כהונה], שאינה זזה ממנו ולא מבניו ולא מבני בניו עד סוף כל הדורות, ע"כ. ומקרא מלא הוא (מלאכי ב, ה) בריתי היתה אתו החיים והשלום ואתנם לו מורא וייראני ומפני שמי נחת הוא כי שפתי כהן ישמרו דעת. הרי שאחד ממדות הנפש של הכהן הוא יראת שמים, ומכיון שפינחס כיפר על בני ישראל והמשיך עליהם יראת שמים, זכה מדה כנגד מדה למתנת הכהונה שהוא ענין של יראת שמים.

(מתוך רעוא דרעוין פרשת פינחס תשס"ה)

הנשמר בקדושה ובטהרה יזכה לשכר לו ולזרעו אחריו

נראה לבאר מדוע זכה פינחס בזכות הריגת זמרי לשכר נצחי לו ולזרעו עד סוף כל הדורות.

ידוע הקושיא הכיצד נטל פינחס שכרו בעולם הזה, הלא קיימא לן (קידושין לט:): שכר מצוה בהאי עלמא ליכא.

ונראה לומר על פי מאמר הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זי"ע שפינחס עמד בתפילה לפני קונו שיוכל להכניס בליבות בני ישראל שאף הם יקנאו קנאת ה', ואכן נתקבלה תפילתו והכניס בליבות בני"י מידה זו לקנא קנאת ה' צבא-ות נגד עוברי רצונו, וזהו "בקנאו את קנאתי בתוכם" שהכניס את מידת קנאת השי"ת בתוך בני ישראל, ע"כ.

והנה יש לומר שכאשר מזכה אתרים, יזכה לשכר בהאי עלמא. שהלא אמרו חז"ל (קידושין לט:): דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא הוא רק על מצוה המחוייבת על פי תורה, אך כשמוסיף יותר על חיובו מקבל שכר אף בהאי עלמא. והנה על זיכוי אתרים בעבודת השי"ת איתא מזקה"ק זי"ע באמרי שפר (פר' ואתחנן ד"ה וצדקה) שזה נחשב לצדקה יותר מן החיוב, כיון שאינו מחוייב בדבר, ע"כ. ומעתה נמצא שעל זיכוי הרבים שהוא יותר מן החיוב יקבל שכר גם בעולם הזה.

וזהו, "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וגו' בקנאו את קנאתי בתוכם" פינחס הכניס בתוך כל אחד ואחד מישראל

מת כמאמר חז"ל (ב"ב יא.) שהמציל נפש אחת מישראל מאריכין לו ימיו ושנותיו, אלא נשאר חי וקיים לעולם כמאמר חז"ל (ב"מ קיד:): פינחס הוא אליהו. ובשכר זאת שכיפר על בני ישראל זכה להיות כהן שהוא מכפר על חטאי בני"י.

וזהו הרמז בפסוק "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני"י וגו' ולא כיליתי את בני"י בקנאתי" והצילם ממיתה, ובשכר זאת "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום", ופירשו במדרש (במדב"ר כא, ג) שפינחס עדיין קיים וחי לעולם, כי בשכר שהצילם ממיתה אף הוא לא מת.

"והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם" ומה שזכה להיות כהן, הוא "תחת אשר קינא לאלקיו וכפר על בני ישראל" שכיון שכיפר עליהם מידה כנגד מידה נעשה כהן המכפר על בני ישראל.

(מתוך פרשת פינחס תשנ"ב)

המזכה את הרבים מקבל שכר אף בעולם הזה

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי וגו', ובמדרש (במדב"ר כא, א) בדין הוא שיטול שכרו

בכל יכולתו לעשות את המצוה, מחשב לו הקב"ה שהוא הקדים לעשות המצוה לפני הקב"ה, ע"כ.

והנה פינחס הזדרז להרוג את זמרי ולקנא את קנאת ה', כי הרי אמרו חז"ל ש"משה רע"ה התעצל בהריגתו של זמרי, ומשמע שפינחס הזדרז בהריגת זמרי ומכיון שפינחס הזדרז בקיום המצוה מגיע לו שכר מצד הדין.

וזהו ביאור דברי המדרש, פינחס בן אלעזר וגו' "בדין הוא שיטול שכרו" כי מכיון שעשה המצוה בזריזות מגיע לו שכר מצד הדין.

(מתוך קידושא רבה פרשת פינחס תש"ס)

על מצות תלמוד תורה מקבלים שכר גם בעולם הזה

יש לומר באופן אחר, על פי מה שכתב בספר בכור שור (עמ"ס ב"ב ט:): שהשכר על המצוה תלוי בעונש שיש על מצוה זו, שאם מקבלים עליה עונש בעולם הזה, אף השכר עליה הוא בהאי עלמא, אולם אם אין נענשים עליה בעולם הזה, גם שכרה הוא רק לעולם הבא.

והנה על מצות תלמוד תורה יש עונש בהאי עלמא כמו שאמרו חז"ל (ברכות ה.)

לקנא את קנאת ה', וזיכה בזה את הרבים, "לכן אמור הנני נותן לו וגו'", ובמדרש "בדין הוא שיטול שכרו" אף בהאי עלמא, מחמת שעל זיכוי הרבים שהוא יותר מן החיוב, מקבלים שכר אף בעולם הזה.

(מתוך ליל שב"ק פרשת פינחס תשע"א, ירושלים ת"ו)

המקיים מצוות בזריזות ראוי לקבל שכר מצד הדין

נראה לבאר עוד את דברי המדרש, על פי מה שכתב בסה"ק בני יששכר (מאמרי סיון ב, ט) כי הגם שאין האדם ראוי לשכר מצד הדין על המצוות שמקיים, כי הקב"ה כבר הקדימו ונתן לו את הכוח לקיים את המצוות, וכמו שדרשו חז"ל (ויק"ר ז, ב) שהקב"ה אומר, הרי מי שמקיים מצות מזוזה ומצות מעקה אין זה אלא מכוחי שאני נתתי לו את הבית. ומי שמקיים מצות ציצית הרי זה מכוחי שנתתי לו את הבגד. ולכן אין האדם ראוי לקבל שכר על המצוות, והשכר שמקבלים על המצוות הוא מצד מדת החסד של הקב"ה, ואינו מגיע לנו מצד הדין. אבל כתבו הקדמונים, שמי שמקיים את המצוות בזריזות, הוא כן ראוי לקבל שכר מצד הדין, כי מכיון שהוא מזדרז

המקיים העולם על ידי מצוותיו, יקבל שכר גם בעולם הזה

עוד יש לבאר, על פי דברי זקה"ק זי"ע באמרי שפר (ריש פרשת בראשית) שכשאדם מקיים מצוה, הוא מכניס כח קיום בכל הבריאה כולה, כי הבריאה עומדת על התורה והמצוות של בני ישראל כדאיתא (שבת פת.) שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימים, ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו. ועל כן מלבד שמקבלים הצדיקים שכר עבור שמקיימים תרי"ג מצוות, הם מקבלים שכר אף על שבמעשיהם הם מקיימים את העולם, ע"כ.

ומעתה יש לומר, שזאת שאמרו חז"ל שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, הוא רק בעצם שכר המצוה, כלשון חז"ל שכר "מצוה" בהאי עלמא ליכא, היינו על עצם המצוה, אך השכר על קיום הבריאה שבא כתוצאה מקיום המצוה, יוכל לקבל אפילו בעולם הזה.

וזהו שאמר המדרש "בדין הוא שיטול שכרו" אף בעולם הזה, כי פינחס במעשהו מנע גזירת כליה מבנ"י כמאמר הכתוב "ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי", וכיון שכן מנע בזה גזירת כליה

כל מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק,, הקב"ה מביא עליו יסורים מכוערים ועוברים אותו. וכיון שהעונש על עוון ביטול תורה הוא גם בעולם הזה, השכר על קיום מצוה זו הוא גם בעולם הזה.

והנה במעשה פינחס, אזי בנוסף לעצם המסירות נפש שהיה לפינחס במעשה זה, היה בזה גם ענין של חידושי תורה, שגילה את ההלכה שנתעלמה מכל ישראל, כדכתב רש"י (סו"פ בלק, ומקורו מסנהדרין פב:) וז"ל, והמה בוכים, נתעלמה ממנו הלכה וכו', וירא פינחס ראה מעשה ונזכר הלכה, אמר לו למשה מקובלני ממך הבעל ארמית קנאים פוגעין בו, אמר לו קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרוונקא, מיד ויקח רמח וכו', ע"כ.

ומעתה יתבארו דברי המדרש בטוב טעם, "פינחס בן אלעזר וגו' השיב את חמתו, "בדין" היינו על הדין הלז שהתעלם וגילהו פינחס, "הוא שיטול שכרו", נכון שיקבל שכר בהאי עלמא, כיון שעל מצות תלמוד תורה נוטלים שכר בהאי עלמא.

(מתוך רעוא דרעוין פרשת פינחס תשנ"ט)

על מעשה זה וכדאיתא (ירושלמי פ"ט דסנהדרין ה"ז) שביקשו לנדותו, ועם כל זאת הרג את זמרי בכדי לקדש את שמו ית', ומכיון שלא עשה זאת בשביל קבלת שכר, מן הראוי שיקבל שכר בהאי עלמא.

וזהו הביאור "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתו וגו' בקנאו את קנאתי" וביאר האור החיים הק' (עה"פ בקנאו וגו' פירוש ב') שהיתה הקנאה בשביל כבודי לבד לא לאמצעות שום דבר זולתו. שהיתה הקנאה רק לשם השי"ת ולא לקבלת שכר, ואדרבה ידע שעלול להענש על הריגת זמרי כי חפצו לנדותו. ולכן אמר המדרש "בדין הוא שיטול שכרו" כי העושה שלא בעבור קבלת שכר זוכה לקבל שכר בהאי עלמא.

(מתוך ליל שב"ק פרשת פינחס תשנ"ח)

על ידי האמונה לא יתבייש מהמלעיגים

נראה לפרש, דהנה על כל איש מישראל לראות שבעניני עבודת השי"ת לא יתחשב כלל במלעיגים עליו ולא יתבייש מהם, אלא רק ברצונו יתברך ותו לא, כדכתב הרמ"א (או"ח ריש סימן א) "ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השי"ת".

על כל העולם, כי אילו היה ח"ו גזירת כליה על בני כל העולם היה נחרב ח"ו כי כל העולם לא נברא אלא בשביל ישראל כמאמר חז"ל (רש"י בראשית א, א) בראשית, בשביל ישראל שנקראו ראשית. וכיון שכתוצאה ממעשהו התקיים העולם יוכל פינחס לקבל על זה שכר גם בעולם הזה, כי השכר על קיום העולם משתלם כבר בעולם הזה.

(מתוך ליל שב"ק פרשת פינחס תשס"א)

כאשר עושה המצוה ללא מטרת שכר זוכה לשכר בעולם הזה

נראה לבאר באופן אחר, על פי מה שכתב בסה"ק ערבי נחל (ריש פרשת חוקת) שהגם שאין מקבלים שכר על המצוות בעולם הזה, אך כאשר אין כוונת האדם בעשותו את המצוה בשביל לקבל שכר בעולם הבא, אלא רק מחמת שזהו רצון ה', אזי יזכה גם לשכר בעולם הזה, כי כשם שהוא עושה את רצון השי"ת בלי לצפות לשכר, כך גם השי"ת ימלא את רצונו בעולם הזה על אף שאין מגיע לאדם שכר בעולם הזה, ע"כ.

והנה כאשר הרג פינחס את זמרי היתה כוונתו רק לעשות את רצון השי"ת ולא לשם קבלת שכר, כי סבר שיקבל עונש

ומעתה יתבאר "פינחס בן אלעזר וגו' השיב את חמתו", ופירש רש"י, שהיו השבטים מבזים אותו על מעשה זה. והגם שידע פינחס שאם יהרוג את זמרי יבזוהו ויביישוהו, לא שת לבו למלעיגים עליו, מחמת גודל אמונתו שהשי"ת עומד עליו ורואה במעשיו, והכיצד יתבייש מבשר ודם. ועל כן "בדין הוא שיטול שכרו" קיבל שכר אף בעולם הזה, כי על מצות האמונה מקבלים שכר אף בעולם הזה.

(מתוך שיעור חורש"י פרשת פינחס תשנ"ז)

קיום המצוות מזכך הגוף שלא יפריע לנשמה לעבוד את השי"ת

עוד יש לומר, דהנה בסה"ק קדושת לוי (פרשת חקת ד"ה זאת) כתב, שהגם שהנשמה תפיצה לעשות תמיד את רצון השי"ת ללא הפסק רגע אחד, אולם הגוף אינו מניח לה ומפריע ללא הרף מלעבוד את השי"ת, כמאמר הכתוב (תהלים לת, ד) "אין שלום בעצמי מפני חטאתי" שמחמת העונות מתגבר כח הגוף, ומפריע לנשמה לעבוד את השי"ת, ואין שלום בין הגוף לנשמה.

וכדכתב בסה"ק נועם מגדים (פרשת משפטים) שהמכשילה הזאת מצויה בדורינו, בפרט בתלמידי חכמים, שעל אף שיש החפץ לגשת אל הקודש להתקרב לכת הצדיקים והחסידים שבעיר, או לנסוע לצדיקים והחסידים הגדולים שבדור, אך יתבייש מלעגו של חבירו המקורב עימו מנעוריו, שעל אף שחבירו זה הוא ריק מכל, והוא עני בדעת ומצוות. אולם זה שטות גדול, כי יש להתחזק בזה כעמוד הברזל ולאחוז במדת העזות שלא להשיגח כלל על דברי אותו המלעיג, ע"כ.

והעצה שיוכל להגיע למדריגה לא להתבייש מהמלעיגים עליו, מבואר בסה"ק נועם מגדים (פרשת יתרו) שהוא על ידי שיתחזק באמונה בהשי"ת, ויזכור בכל רגע שהקב"ה עומד עליו ורואה במעשיו ומצפה ממנו שיתנהג בדרך הישר, ואז ממילא לא יתבייש מהמלעיגים עליו, כי כיצד יתבייש מאדם רימה ותולעה כנגד מלך רם ונישא העומד לנגדו.

והנה בספה"ק (ישמח משה פרשת יתרו, ועוד) מבואר, שהגם שאין מקבלים שכר המצוות בעולם הזה, אולם על האמונה יש שכר גם בעולם הזה, כמאמרם "אין ישראל ניזונין אלא בזכות האמונה".

עשה המצוה בכבודו ובעצמו על אף הסכנה שהיתה בזה, ולא על ידי שליח, "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום" ולכן זכה לברית שלום בין הגוף והנשמה, כי גופו התקדש כל כך על ידי מצוה זו שעשה בעצמו, עד שלא הפריע לנשמה לעבוד את השי"ת. ולכן אמר המדרש "בדין הוא שיטול שכרו" שעל ידי מצוה זו, זכה פינחס ליטול את שפע הקדושה הבא מן השמים. ולא אמר "שינתן לו שכרו", כי השפע ניתן ממילא מן השמים, אלא שעל ידי המצוה שזיככה את גופו, נעשה כלי מוכשר ליטול את אותו השפע.

(מתוך ליל שב"ק פרשת פינחס תשס"ה)

המוסר נפשו זוכה לשפע בעולם הזה

כבר נתקשו המפרשים שהרי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין לט:): ואמאי בדין הוא שיטול שכרו גם בעולם הזה.

ויש לומר, דהנה מצד הדין היה האדם צריך לקבל שפע ופרנסה בעולם הזה, אלא שמחמת שמקלקל בעוונותיו נמנע ממנו השפע, כמאמר חז"ל (קידושין פב:): שאם החיות שלא נבראו אלא לשמש את

אולם העצה שלא יפריע הגוף לנשמה, הוא על ידי שיטריח את גופו בעשיית המצוות בעצמו ולא על ידי שליח, וכשעושה המצוות בגופו, מתקדש הגוף כדאיתא מהרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע (בית ישראל, קידושין מא.) על מאמר הגמרא (שם) "מצוה בו יותר מבשלוחו", ופירש רש"י, "דכי עסיק גופו במצוות מקבל שכר טפי". שעל ידי שעושה המצוות בעצמו שלא על ידי שליח, יתקדש גופו, וממילא יקבל שפע קדושה מהשי"ת, כי השי"ת משפיע תמיד לכל אדם שפע קדושה מן השמים, אלא שכל אחד כפי שגופו נעשה כלי מוכן לקבל הקדושה, כן יקבל יותר שפע קדושה. ועל ידי שעושה המצוות בגופו, מזדכך הגוף ונעשה כלי מוכן לקבל את שפע הקדושה הבא ממילא מלמעלה. ולכן כתב רש"י שהעושה מצוות בגופו "מקבל שכר טפי" ולא אמר "נותנין לו שכר", כי מן השמים נותנים תמיד שפע קדושה, אלא שעתה על ידי שעשה מצוה בגופו, הזדכך גופו ונעשה כלי מוכשר לקבל את השפע, ע"כ. ומעתה כיון שהגוף מזדכך ומקבל שפע קדושה, לא יפריע הגוף לנשמה לעבוד את השי"ת ויהיה שלום בין הגוף לנשמה.

וזהו, "פינחס בן אלעזר וגו' בקנאו את קנאתי" ופירש האור החיים הק', שפינחס

הוא שיטול שכרו" יוכל ליטול שכר בעולם הזה בדין קל וחומר מן הבהמות כמאמרם "אינו דין שאתפרנס שלא בצער".

(מתוך פרשת פינחס תשד"מ)

כשהקב"ה מוחל העונות נשפע השפעות טובות

נראה לבאר, דהנה כשאדם עושה נחת רוח ליוצרו נשפע לו כל ההשפעות טובות. כמו שכתב האור החיים הק' (דברים ז, יב) שכאשר בני עוסקים בתורה ומשמחים את המלך מלכי המלכים ב"ה, אזי כשהוא בשמחה כל העולם בשמחה ונשפע השפעות טובות לכל העולם, ע"כ.

והנה כשהקב"ה מוחל לעונותיהם של ישראל מתעורר שמחה גדולה למעלה, כדאיתא (תנדב"א רבא פרק א) "בשעה שהוא מוחל לעונותיהם של ישראל שמח שמחה גדולה". ולכן אמרו חז"ל (יומא פו:): "אדם עובר עבירה בסתר, הקב"ה מתפייס ממנו בדברים, ולא עוד אלא שמחזיק לו טובה". שכאשר הקב"ה מוחל לאדם ו'מתפייס ממנו בדברים', לא זו בלבד שנמחלו עונותיו, אלא 'ולא עוד אלא שמחזיק לו טובה' נשפע לו טובות וברכות, מתמת ששימח את השי"ת.

האדם, הם מתפרנסים שלא בצער, אני שנבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער, אלא שהרעותי את מעשי וקיפחתי את פרנסתי.

והנה כשקינא פינחס קנאת ה', מסר את נפשו למיתה כדאיתא בזוהר הק' (ח"ג ריז). שנתקבצו שבטו של שמעון ובקשו להרגו, ופרחה נשמתו ממנו ונכנסה בו נשמת נדב ואביהוא. ובזה פירשו, "פינחס בן אלעזר", נעשה "בן אהרן הכהן", כיון שפרחה נשמתו ונתעבר בו נשמת נדב ואביהוא.

וכיון שמסר פינחס את נפשו נמחלו כל עוונותיו, כמבואר בסה"ק בני יששכר (תשרי ב, כו) שהמוסר נפשו נחשב לו כאילו נעשה בריה חדשה ונמחלים כל עוונותיו כיון שאין זה אותו אדם שחטא. וכיון שנמחלו עונותיו של פינחס, בדין הוא שיהיה ראוי לשכר בעולם הזה בקל וחומר מן הבהמות כמאמרם "אינו דין שאתפרנס שלא בצער" כי אין החטאים מעכבים את השפע.

ומעתה יתבאר "פינחס בן אלעזר", נעשה "בן אהרן הכהן", כיון שפרחה נשמתו ונתעבר בו נשמת נדב ואביהוא. וכיון שפרחה נשמתו ומסר את נפשו, נעשה בריה חדשה ונמחלו כל עונותיו, ומעתה שאין החטאים מעכבים, "בדין

בספה"ק "פינחס בן אלעזר", נעשה "בן אהרן הכהן", כיון שפרחה נשמתו ונתעבר בו נשמת נדב ואביהוא.

וכיון שמסר את נפשו למיתה נעשה כבריה חדשה, כמבואר בסה"ק בני יששכר (תשרי ב, כו) שהמוסר את נפשו נחשב לו כאילו נעשה כבריה חדשה ואינו אותו האדם שהיה מקודם.

והנה מבואר ברש"י, שאפילו שכבר ניתנה הכהונה לזרעו של אהרן הכהן, לא ניתנה אלא לאהרן ובניו שנמשחו עימו, וכן לתולדותיהן שנולדו לאחר שנמשחו לכהונה, אולם פינחס שנולד קודם לכן, ולא נמשח לכהונה, לא בא לכלל כהונה.

ומעתה יבואר מדוע זכה עתה פינחס לכהונה, שכיון שמסר את נפשו למיתה, נעשה בריה חדשה ונחשב לו כאילו נולד זה עתה מחדש לאחר שכבר נמשח אהרן לכהן, ומעתה מגיעה לו הכהונה בדין כמו לשאר תולדותיו של אהרן שנולדו לאחר שנמשח אהרן לכהן.

ובזה יתפרש "פינחס בן אלעזר", נעשה "בן אהרן הכהן", כיון שפרחה נשמתו ונתעבר בו נשמת נדב ואביהוא. וכיון שפרחה נשמתו ומסר את נפשו, נעשה בריה חדשה ולכן "בדין הוא שיטול שכרו" מצד הדין ראוי הוא עתה לקבל

והנה פינחס בן אלעזר פעל שימחל הקב"ה לעונותיהם של ישראל, כדכתיב "ויכפר על בני ישראל", ונעשה שמחה גדולה למעלה, ולכן אמר המדרש "בדין הוא שיטול שכרו" שבדין הוא שיקבל גם הוא ברכה ושכר.

ובזה יתבאר דברי רש"י, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, "כאדם המחזיק טובה וחנות למי שעושה עמו טובה". שכיון שהביא למחילת עונות לכל ישראל, וגרם שמחה ותענוג להשי"ת, החזיק לו הקב"ה טובה כמו אדם המחזיק טובה למי שעושה עמו טובה, וזכה לשכר גדול על דרך שאמרו 'ולא עוד אלא שמחזיק לו טובה'.

(מתוך ליל שב"ק פרשת פינחס תשע"ג)

כיון שפינחס נעשה כבריה חדשה קיבל את הכהונה בדין

יש לבאר הטעם שזכה פינחס לכהונה בשכר שקינא קנאת ה'.

דהנה כשקינא פינחס קנאת ה', מסר את נפשו למיתה כדאיתא בזוהר הק' (ח"ג ריז). שנתקבצו שבטו של שמעון ובקשו להרגו, ופרחה נשמתו ממנו ונכנסה בו נשמת נדב ואביהוא. ובזה פירשו

את שכרו להיות כהן "והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם" כיון שנחשב הוא עתה בין תולדותיו של אהרן שנולדו לאחר משיחתו לכהן.

(מתוך פרשת פינחס תשמ"ח)

מעשה פינחס בא ממדת החסד

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי וגו', ופירש רש"י, לפי שהיו השבטים מבזים אותו הראיתם בן פוטי זה וכו' והרג נשיא שבט ישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן

נראה לומר, דהנה מעשהו של פינחס שהרג את זמרי היה נראה למראה עין כמעשה גבורה ורציחה, אך באמת היה מעשה זה ממדת חסד ורחמים, כי כוונתו היתה לשכך בזה את החימה שהיה על בני ישראל ולהשפיע עליהם רחמים, וכאשר העידה התורה "ק"ה השיב את חמתי מעל בני", ולא כליתי את בני בקנאתי".

וכעין זה מבואר בסה"ק נועם אלימלך (פרשת בשלח ד"ה כל המחלה) שמכיון שהמכות שהכה השי"ת את המצרים היו בשביל להטיב לבני ישראל הרי זה נקרא חסד ולא דין, ע"כ. וכמו כן במעשה פינחס אף שהיה נראה כמעשה דין וגבורה, באמת היה זה מעשה חסד, כי התכלית היה כדי להשפיע רחמים וחסדים על ישראל.

וזהו מה שכתב רש"י "לפי שהיו השבטים מבזים אותו הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת אלילים והרג נשיא שבט ישראל" וגינו אותו שאין בו מדת הרחמנות והלך אחר מדת הרציחה, "לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן" והיינו שהוא מתייחס אחר אהרן הכהן שהיה איש החסד, וכמו ששינינו (אבות פ"א מ"ב) שהיה אוהב שלום ורודף שלום, כי כיון שתכלית מעשהו היתה ש"השיב את חמתי מעל בני וגו'" אם כן חסד מיקרי, כי הכל הולך אחר התוצאה.

(מתוך ליל שב"ק פרשת פינחס תשס"ז)

כשקונה האדם שלימות באיזו מידה, בזה דוקא חושדים בו

יש לפרש עוד, בהקדם מה שכתב הרבי ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע (צדקת הצדיק) שכאשר האדם קונה שלימות באיזו מידה, דוקא אז יתשדוהו שהוא לקוי במידה זו. וכהמעשה בהרה"ק רבי יצחק מוורקא זי"ע שפעם כאשר חזר לביתו מאיזו נסיעה, מצא כתוב על דלת ביתו דברי גנאי על הרה"ק, הגבאי רצה להסתיר זאת מעיני הרה"ק, אך הרה"ק הבחין בזה ושחק ואמר, ההפך הוא

מכיון שהיה נכדו של אהרן הכהן וירש ממנו את מדת החסד, לכן גינהו השבטים שעשה זאת מחמת מדת הגבורה ורציחה, כי דוקא בדבר שהאדם שלם בו, בזה תושדים אותו.

(מתוך ליל שב"ק פרשת פינחס תשנ"ה)

מתוצאת המעשה ניתן לראות אם המחשבה היתה לטובה

יש לומר, דהנה כל מעשה שיעשה האדם לשם שמים, גם תוצאת המעשה תהיה טובה, כי סוף המעשה תלוי במחשבה תחילה כדכתיב (קהלת ז, ח) טוב אחרית דבר מראשיתו, ופירש רש"י, אימתי טוב אחרית דבר, מראשיתו, בזמן שהוא מראשיתו טוב, שנתכוונו לטובה כשהתחילו בו.

ומעתה נמצא שכאשר ירצה אדם לידע אם במעשה שעשה, כוונתו היתה לטובה, יתבונן בתוצאת המעשה, אם הוא טוב, זה מורה על ראשית המחשבה שהיתה לטובה.

והנה בני ישראל חשבו שלא טוב עשה פינחס בהריגת זמרי, וכמו שביאר בסה"ק עטרת ישועה (בפרשתנו אות א) בדברי רש"י "שהיו השבטים מבזים אותו הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי

הנכון, דוקא בדברי גנאי אלו שכתבו עלי, שלם אני ללא פגם. כי דווקא במידות הטובות שיש לאדם תושדים אותו לגנאי. ואמר, כי גם קרת גינה את משה רע"ה דווקא במידה שהיה שלם בה, שטען (במדבר טז, ג) ומדוע תתנשאו על קהל ה', ומאיך כתוב (במדבר יב, ג) והאיש משה עניו מאוד מכל האדם וגו'".

ונראה דכמו כן היה אצל פינחס, שכשקינא את קנאת ה' גינו אותו השבטים וטענו שעשה זאת מחמת שזהו טבעו להרוג ולהכות בירושה מאבי אמו. אך האמת היא שאדרבה הטעם שהרג את זמרי היה אך ורק מתוך רגשי החסד והרחמנות שהיה בו, שחפץ שלא יכלה הקב"ה את חמתו בכלל ישראל, וירש זאת מזקנו אהרן הכהן שהיה אוהב שלום. ודוקא במעשה זה שבא מצד מדת האהבה והחסד חשדו בו השבטים שזה בא ממידת הגבורה והרציחה.

וזהו ביאור דברי רש"י, "לפי שהיו השבטים מבזים אותו הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לע"ז". דהשבטים חשדו שמעשה זה של הריגת זמרי היה כי יש בפינחס מדת הרציחה שבא לו מאבי אמו, "לפיקך" להודיעך מדוע אמרו השבטים כך, משום "בא הכתוב ויחסו אחרי אהרן הכהן" דדווקא

ישראל מגזירת כליה ח"ו, וכיון שאחרית המעשה היה טוב, זה ראייה שהמחשבה בתחילה היתה לשם שמים.

וזוהו ביאור מקרא קודש "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן", ופירש רש"י, "לפי שהיו השבטים מבזים אותו וכו'" והיו סבורים שלא היה כוונתו במעשהו טוב וישר, "על כן בא הכתוב ויחסו אחר אהרן" להורות שעשה המעשה לשמה בלא פניות כאהרן הכהן.

וכיון שכל כוונתו ומחשבתו היתה לשם שמים, אזי בזכות זה "השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו' ולא כיליתי את בני ישראל בקנאתי" שכיון שראשית כוונתו היתה לשם שמים לקנא קנאת ה', על ידי זה גם האחרית דבר היה לטובה שהציל את בני ישראל ולא כיליתי את בני ישראל בקנאתי.

(מתוך ליל שב"ק פרשת פינחס תשע"ב)

על העמל והיגיעה שבתורה יש שכר בעולם הזה

בני יששכר וגו' לפוה משפחת הפוני

נראה לבאר דהנה האור החיים הק' פירש, "בני יששכר", על עסק התורה יש שכר בעולם הזה (עיין ברכות כח.), וזהו "יששכר" מי שעוסק בתורה [כי 'יששכר' הוא בן תורה כנודע], אזי "יש שכר"

אמו עגלים לע"ז", שהיתה טענתם, הלא יתרו לא הניח עבודה זרה בעולם שלא עבדה, ועם כל זאת כאשר בא אל המדבר קירבו משה והחזירו אל הקדושה. ואם כן גם פינחס לא היה לו להרוג את זמרי, אלא היה לו לקרבו אל הקדושה, ועל כן סברו שמעשה הריגת זמרי בא לפינחס מטבע רציחה ולא היתה כוונתו לשם שמים.

אמנם האמת הוא שמעשה זה של פנחס היה במחשבה זכה וטהורה לשם שמים לקנא קנאת ה' צבאות. ולכן ייחסו הכתוב אחר אהרן כדכתיב באהרן הכהן (מלאכי ב, ז) כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא, כדביאר בסה"ק דברי יחזקאל (פרשת מטות ד"ה וידבר) דבחינת "מלאך" הוא שכל עבודתו לשם שמים בלא פניות, כמבואר ברש"י ש"מלאך" פירושו "שליח". וזהו "כי מלאך ה' צבאות הוא" שהיתה עבודתו כמלאך ה' שהוא בטל לשליחותו ואין לו בו שם פניות ונגיעות עצמיות, ע"כ. ולכן יחס הכתוב את פינחס אחר אהרן, שכשם שאהרן הכהן היתה עבודתו כולה לשם שמים, גם פינחס היה כל כוונתו לשם שמים.

והסימן שאכן היתה כוונתו לשם שמים, הוא מגודל הטובה שנפעל כתוצאה ממעשה זו, שהציל את בני

פעמים שמחשבים לצדיק כאילו חטא כדי שתצמח טובה לישראל

ותקרבנה בנות צלפחד וגו' ותעמודנה לפני משה וגו' ויקרב משה את משפטן לפני ה'. ופירש רש"י, נתעלמה הלכה ממנו, וכאן נפרע על שנטל עטרה לומר והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי. דבר אחר, ראוייה היתה פרשה זו להכתב על ידי משה אלא שזכו בנות צלפחד ונכתבה על ידן

הקשה המהרש"א (סנהדרין דף ת. ת.) מדוע הביא רש"י את הפירוש הראשון שמשה רע"ה נענש משום שאמר שיקריבו אליו את הדבר הקשה, הלא למסקנת הגמרא לא היה בזה חטא, כמוכח מלשון המשך הכתוב "ושמעתי" אי גמירנא גמירנא ואי לא אזלינא וגמירנא.

ונראה לבאר על פי מה שכתב בסה"ק באר משה (פרשת חוקת מאמר ב) שכל העונשים והחטאים הנזכרים בתורה אצל האבות והשבטים ומשה ואהרן אינם מחמת חטאיהם, אלא שפעמים שהצדיק מסכים לקבל על עצמו עונש בכדי שיצמח מזה איזה טובה לכלל ישראל, ועל כן מוצאים אצלו מן השמים איזה פגם כעין חטא, בכדי שתוכל מידת הדין לשלוט עליו, ועל ידי זה תצמח טובה לכלל ישראל. וכמו שמצינו בחטא מי מריבה, שנראה הדבר כחטא בכדי שעל ידי זה ישאר משה רע"ה במדבר, ויקומו עמו מתי מדבר.

בעולם הזה, ד"יששכר" הוא נוטריקון "יש שכר", ע"כ.

והטעם מדוע הלומד תורה זוכה לשכר בעולם הזה, על אף שאמרו חז"ל (קידושין לט:): שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. הוא משום שיש לעמול הרבה ולמעט בשיחה ובשחוק כדי שיוכל ללמוד תורה, כדפירש האור החיים הק' הפסוק שלפנינו, "לפוח" מלשון 'פה' העמל בתורה, "משפחת הפוני", יש לפנות את הפה העוסק בתורה מכל שאר הדיבורים הבטלים, כי כדי שתתקיים התורה בקרבו יש למעט בשיחה ובשחוק כמאמר חז"ל (אבות פ"ו מ"ו) שהתורה נקנית במיעוט שיחה במיעוט שחוק ובמיעוט תענוג.

ולכן הגם שעל עצם מצות לימוד התורה לא מקבלים שכר בעולם הזה, אבל על הצער והעמל והמיעוט שיחה הנלווה ללימוד התורה, יקבל שכרו גם בעולם הזה, כמאמרם (אבות פ"ה מכ"ב) לפום צערא אגרא.

ומעתה יתפרש הכתוב כך, "בני יששכר" על לימוד התורה יש שכר, והטעם, משום "לפוח משפחת הפוני" שכדי לזכות לתורה צריך להתייגע ולפנות מפיו דיבורי שיחה ושחוק, ועל היגיעה יש שכר אף בעולם הזה.

(מתוך רעוא דרעוין פרשת פינחס תשע"א, ירושלים תובב"א)

רע"ה בכדי שתתעלם ממנו ההלכה ותקרא הפרשה על ידם, ועל דרך שמצינו (רש"י במדבר כה, ו) שנתעלמה ממשה רע"ה ההלכה שכל הבועל ארמית קנאים פוגעים בו, בכדי שיעלה פינחס לגדולה. ואליבא דאמת לא היה כאן חטא כלל.

(מתוך ליל שב"ק פרשת פינחס תשנ"ט)

הצדיקים נוטלים על עצמם עונות בני ישראל

עוד יש לומר בביאור דברי רש"י, על פי מה שכתב החתם סופר זי"ע (תורת משה פר' חוקת) שהיה למשה רע"ה צער גדול מזאת שהשי"ת גילה לו את סוד טעם פרה אדומה, ואילו שאר בני ישראל לא השיגוה, ע"כ.

וי"ל הביאור בזה, דהנה הטעם שמשה רע"ה השיג את טעמי הפרה הוא כי היה נקי מכל חטא, והאדם המזוכך מחטאים יוכל להשיג את טעמי התורה, אולם בני ישראל שלא היו מזוככים מכל חטא, לא יכלו להשיג את טעמי הפרה. וכמו שכתב זקה"ק זי"ע באמרי שפר (פרשת חוקת) שהשגת טעמי התורה תלוי בזיכוכ הנפש, והטעם שאין אנו משיגים את טעמי החוקים הוא מכיון שחטאנו ונתגשם אור השכל, וכפי שהאדם יותר נקי מכל חטא,

וזה היה דרכם של צדיקים שהיו נוטלים על עצמם את כל חטאי בני ישראל כאילו הם אשמים בכל. וענין זה הוא כמשל האב שפשעו בניו בחוקי המלוכה ובאו השוטרים לאסרם בבית הסוהר ולהענישם כראוי להם, אולם האב שאינו יכול לסבול זאת, עומד וצועק אל השוטרים אני הוא החוטא ואני אשם בכל ולי מגיע העונש, ואז העונש הגדול ביותר לאב הוא כאשר יאמרו לו השוטרים, שוב לביתך, כי אתה נקי וצדיק, ורק בניך יענשו, כי הם החוטאים. וכמו כן היה אצל הצדיקים שהיצר להם עד למאוד כשבני ישראל נענשים והסכימו להעביר את העונש על עצמם.

וזהו הביאור בדברי רש"י, "נתעלמה הלכה ממנו, וכאן נפרע על שנטל עטרה לומר והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי" שלכאורה היה נראה שהטעם שנענש משה רע"ה היה כי חטא בזאת שאמר שיקריבו אליו את כל הדבר הקשה, אולם "דבר אחר, ראויה היתה פרשה זו להנתן על ידי משה" אליבא דאמת לא נענש משה רע"ה מחמת חטאו, כי לא היה בזה כלל חטא, "אלא" הטעם שנמצא בו כעין פגם ונענש, הוא מפני "שזכו בנות צלפחד ונכתבה על ידן" כי רצון השי"ת היה לתת גדולה לבנות צלפחד, ועל כן מצא כעין פגם במשה

כיון שמשה רבינו היה עניו זכה להיות עצם התורה

עוד יש לומר בביאור הדבר שנתעלמה הלכה ממשה רע"ה משום שאמר "והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי". דהנה משה רע"ה זכה להיות עצם התורה ושהתורה תקרא על שמו, משום שהיה עניו ושפל רוח, וכמו שאמרו חז"ל (שבת פ"ט). אמר ר' יהושע בן לוי בשעה שירד משה מלפני הקב"ה בא שטן ואמר לפניו, רבש"ע תורה היכן היא, אמר לו נתתיה לארץ, בא אצל ארץ וכו', הלך אצל ים וכו', הלך אצל תהום וכו', הלך אצל משה אמר לו תורה שנתן לך הקב"ה היכן היא, אמר לו וכי מה אני שנתן לי הקב"ה תורה וכו', אמר לו הקב"ה למשה הואיל ומיעטת עצמך, תקרא על שמך, שנאמר זכרו תורת משה עבדי וגו', ע"כ.

ומעתה יובן שמכיון שאמר משה רע"ה "וכל הדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי", שהיה נשמע מזה איזה שמץ דבר שאינו ענווה, ואף על פי שאין לנו כלל השגה בזה, מכל מקום היה זה נראה כעין פגם במשהו בענווה, ועל כן כבר לא יכל לדעת כל התורה כולה בשלימות, ונתעלמה ממנו הלכה אחת.

כך הוא יכול להשיג יותר טעמי התורה, ע"כ.

ועל כן הצטער משה רע"ה שהוא יודע טעמי הפרה ובנ"י אינם יודעים, כי הצדיקים אחזו ברוב עניויותם שהם אשמים בעוונות בני ישראל, ולהם מגיע העונש, וכמו שאמר משה רע"ה (שמות) "ואם אין מתני נא מספרך", ומכיון שאחז משה רע"ה שהוא אשם בעוונותיהם, ביקש שהוא לא ישיג את טעמי התורה.

וזהו הרמז בפסוק, שמשה רע"ה קיבל על עצמו את חטאי בני, ולכן אמר "והדבר אשר יקשה מכם" היינו הדבר שיקשה לבנ"י ולא יוכלו להשיגו מתמת עוונותיהם, "תקריבון אלי" שיטילו זאת עליו, שהוא לא ישיג את טעמי התורה, ולא הם.

וזהו שכתב רש"י "נתעלמה ממנו הלכה" ומדוע, "על שנטל" היינו שהוריד והשליך מעצמו "עטרה" היינו שהוריד עטרה מעצמו, ולא רצה להשיג יותר מבני ישראל "לומר והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי וגו'" ואמר, שהדבר הקשה לבנ"י מתמת עוונותיהם יבוא עליו, ואכן נעשה רצונו ונתעלמה ממנו הלכה זו.

(מתוך ליל שב"ק פרשת פינחס תשנ"ט)

מי שמקושר עם התלמיד חכם יוכל החכם להועיל לו בזכויותיו

יפקוד ה' וגו' איש על העדה

יש לומר על פי המבואר בספה"ק, דהנה אמרו חז"ל מי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם שבעירו, ולכאורה כיצד מותר ללכת לחכם שיתפלל עליו הא אסור להתפלל לממוצע אלא רק להקב"ה עצמו [ולכן יש מפקקים על פיוט "מכניסי רחמים" דאסור להתפלל לממוצע זולת ית"ש].

וביאר שכיזון שיראי ה' והצדיקים מקושרים זה עם זה על כן כשהולך לחכם שיתפלל עליו אינו נקרא שהולך לממוצע שהלא כל ישראל הם אחד. אולם זאת הוא רק במי שמקושר ויש לו אהבה לחכם אבל המבזה תלמיד חכם ואינו באחדות עמו, מלבד שהוא נקרא מבזה את דבר ה', כדאמרו חז"ל (סנהדרין צט) "כי דבר ה' בזה" זהו אפיקורס, מאי אפיקורס, זה המבזה תלמיד חכם. אף אין החכם יכול להועיל לו כיון שאסור להתפלל לממוצע.

והנה משה רבינו ע"ה ביקש מהקב"ה "יפקוד ה' וגו' איש על העדה וכו' אשר יוציאם ואשר יביאם" ופירש רש"י "בזכויותיו". שהחכם ישפיע טוב לכלל ישראל, ועל זה איתא בספרי (פיסקא יא)

"אמר לו הקב"ה עד שאתה מצווני על בני" עד שאתה מבקש שיהיה להם מנהיג שיועיל להם בזכויותיו, "צווה את בני עלי, שלא ינהגו בי מנהג בזיון" תצוה עליהם שלא די בזה שיהיה להם מנהיג שיהיו לו זכויות אלא צריך שלא יבזוהו ולא יהיה "דבר ה' בזה", אלא יהיו עמו באחדות ואז יוכל להועיל להם.

(מתוך רעוא דרעוין פרשת פינחס תשנ"ו)

כאשר בני ישראל חוטאים נוגע

הפגם אף ברועי ישראל

אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם, ובספרי (פיסקא יא) אמר לו הקב"ה עד שאתה מפקדני על בני, פקוד בני עלי שלא ינהגו בי מנהג בזיון ושלא ימירו את כבודי באלהי הנכר

נראה לבאר, דהנה בשעה שבני ישראל חוטאים ח"ו אזי נוגע הפגם אף ברועי ישראל, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות לב:) שלאחר חטא העגל אמר הקב"ה למשה, רד מגדולתך, כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל. וכפי שמבאר בסה"ק נועם מגדים (פרשת אמור ד"ה וינזרו) שכל גדולתם ומדריגתם של הנביאים וראשי ישראל אינו רק בשביל בני ישראל, ועל כן כאשר חטאו בני ישראל בעגל, אמר השי"ת למשה שירד מגדולתו, ע"כ.

בפועל, ואז נחשב לו כאילו עשה את הקרבנות בפועל, כמאמר תז"ל (ברכות ו). חשב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה.

והנה הרמב"ם כתב (ת"ת פרק א ה"ח) שאפילו מי שאין תורתו אמונתו חייב לעסוק בתורה הק' לכל הפחות פעם ביום ופעם בלילה. ומעתה אם ילמד האדם באותו העת את פרשת הקרבנות יחשב לו כאילו הקריב הקרבנות פעמיים ביום.

וזהו ביאור הפסוק "דבר אל בני" ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניתוחי" היינו שתאמר לבני ישראל שיוכלו להקריב את הקרבנות על ידי עסק התורה הנקרא "לחמי" כמו שנאמר (משלי ט, ה) לכו לחמו בלחמי, ויעלה הדבר לפני ה' כהקרבת ריח ניתוח, והטעם לזה הוא כי על ידי לימוד פרשת הקרבנות "תשמרו" היינו תצפו ותשתוקקו להקריב את הקרבנות, כמו (בראשית לז, יא) ואביו שמר את הדבר, ולכן "להקריב לי במועדו" יחשב לכם כאילו הקרבתם בפועל.

"ואמרת להם" ותאמר לבני ישראל בגודל מעלת לימוד פרשת הקרבנות, "זה האשה וגו' כבשים בני שנה" ויש לומר בדרך רמז, שאף אותם הקרבנות של המועדות שאין מצוה להקריבם אלא פעם אחת בשנה, אך על ידי שיעסקו בלימוד

וזהו ביאור הספרי, שכאשר ביקש משה רבינו ע"ה "יפקוד ה' אלקי הרוחות וגו' איש על העדה" שיעמיד הקב"ה רועה ומנהיג לבני ישראל אחריו, אמר לו הקב"ה "עד שאתה מפקדני על בני, פקוד בני עלי שלא ינהגו בי מנהג בזיון ושלא ימירו את כבודי באלהי הנכר" כי בכדי שיוכל יהושע לרעות את בני ישראל צריך שלא יחטאו בני ישראל בחטאים ח"ו, ואז יוכל יהושע לזכות למדריגתו הראויה ולהנהיגם.

(מתוך רעוא דרעוין פרשת פינחס תשס"ד)

העוסק בתורה בפרשת הקרבנות נחשב כאילו הקריב

צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניתוחי תשמרו להקריב לי במועדו וגו'

נראה לפרש, דהנה על ידי לימוד התורה בעסק הקרבנות נחשב לאדם כאילו הקריב קרבנות בפועל, וכמאמר תז"ל (מנחות קי.) כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת.

ובסה"ק נועם מגדים מבאר הטעם בזה, כי על ידי הלימוד בפרשת הקרבנות מתגברת באדם תשוקה עזה לקיים זאת

מעלת הצדקה קודם התפילה

יש לומר, דהנה דרך הצדיקים היה להקפיד בכל יום ויום ליתן צדקה קודם התפילה בין רב ובין מעט. כי בכח הצדקה קודם התפילה לפעול שיוכל להתפלל בכוונה ובדביקות בהשי"ת, כמו שכתב בסה"ק קדושת לוי (פרשת ויחי ד"ה עוד באופן) שצריך האדם להפריש צדקה קודם התפילה שעל ידי זה נכרתים הקליפות ותאיר בו אור הנשמה שיוכל להתפלל בלב טהור ובדביקות הראוי.

ובכח הצדקה קודם התפילה יתקבלו התפילות לרצון כדאיתא בגמרא (ב"ב י.) רבי אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי, והאריך בזה בסה"ק בני יששכר (מאמרי אדר ב, א) שהצדקה קודם התפילה בסגולתה להעלות התפילות שיתקבלו ברצון לפני אדון כל.

והטעם בזה כי כדי שיתקבלו התפילות צריך שיהא זמן של רחמים ורצון, דתפלה רחמי נינהו כנודע (סוטה לג.), וכן אמר הכתוב (ישעיה מט, ח) כה אמר ה' בעת רצון עניתך. וזהו הכח של הצדקה שהוא מעורר מידת הרחמים כמו שדרשו חז"ל (רש"י בראשית יח, טז) גדולה מתנת עניים שמהפכת מידותיו של הקדוש ברוך הוא ממידת רגזנות למידת

מצות הקרבן, "שנים ליום עולה תמיד" יחשב כאילו הקריבוהו פעמיים בכל יום, על ידי שיעסקו בתורת הקרבנות ביום ובלילה.

(מתוך מלוה מלכה פרשת פינחס תשנ"ד)

הלומד עם חברו עושה נחת רוח להשי"ת כמקריב קרבן

יש לפרש באופן אחר, דהנה איתא במדרש תנחומא שהלומד תורה עם אחרים נחשב לו כאילו הקריב קרבן, ויש נחת רוח לפני השי"ת מאדם הלומד עם חברו כאילו הקריב קרבנות.

והנה "לחמי" רומז לתורה כדכתיב "לכו לחמו בלחמי", ו"לאשי" כתב בסה"ק נועם מגדים שרומז על האנשים כדכתיב (משלי ח, ד) "אליכם אישים אקרא".

וזהו הרמז, "את קרבני" את ענין הקרבן אפשר לפעול על ידי "לחמי" שלומד תורה, "לאשי" עם אנשים אחרים ומסייע להם, ועל ידי זה "רית ניחותי תשמרו להקריב לי במועדו" עושה הוא נחת רוח להשי"ת כאילו הקריב קרבן.

(מתוך רעוא דרעוין פרשת פינחס תשנ"ו)

ויקבע בנפשו שכן נעשה לגוף ההולך בלא שכל, כדכתב בספר החינוך (מצוה צה) יש התעוררות אחר ללב בקרבן הבהמות מצד הדמיון, שגוף האדם והבהמה ידמו בכל עניניהם, לא יתחלקו רק שבזה נתן השכל ולא בזה. ובהיות גוף האדם יוצא מגדר השכל בעת החטא, יש לו לדעת שנכנס בעת ההיא בגדר הבהמות, אחר שלא יחלקם רק הוא לבדו. ועל כן נצטוו לקחת גוף בשר כגופו, ולהביאו אל המקום הנבחר לעילוי השכל [בית המקדש] ולשרפו שם, ולהשכיח זכרו, כליל יהיה, לא יזכר ולא יפקד, תחת גופו, כדי לצייר בלבבו ציור חזק שכל ענינו של גוף בלי שכל אבד ובטל לגמרי, וישמח בחלקו בנפש המשכלת שחננו הא-ל שהיא קיימת לעולם, וגם לגוף השותף עמה [ר"ל גוף זה שהוא שותף עם השכל ושומע לקולו] יש קיום בתחיה בסיבתה בלכתו בעצתה, כלומר שישמר מן החטא, ובקבעו ציור זה בנפשו יזהר מן החטא הרבה, ע"כ. והיינו שהבהמה היא גוף בלא שכל, וכן החוטא הרי הוא כגוף בלא דעת, ולכן מביא החוטא בהמה לקרבן ויעלה אותה כליל על המזבח, כדי שיצייר בנפשו מה סופו של גוף בלא שכל.

ולכן בעת הקרבת הקרבן צריכים הבעלים לעמוד על גביו, שכן צריך אז

רחמנות, ולכן בזכות הצדקה מתקבלים התפילות ברצון.

ויש לרמז זאת בפסוק "צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאישי" ופירש החיד"א (מדבר קדמות ע, ב) "את קרבני לחמי" יש להקריב וליתן לחם וצדקה, "לאישי" לעניים שהם האנשים של הקב"ה הנקראים בזוהר הק' "מאנין תבירין דיליה".

ועל ידי הצדקה לעניים, "תשמרו להקריב לי במועדו" יש לומר שזה רומז על התפילה שהיא במקום הקרבנות כמאמר חז"ל (ברכות כו:) דתפילות כנגד תמידין תקנום, והיינו שעל ידי הצדקה תוכלו להתפלל בכוונת הלב, ויתקבלו תפילותיכם ברחמים וברצון.

(מתוך רעוא דרעוין פרשת פינחס תשע"ד)

ענין הקרבן הוא להבין מה סופו של גוף בלא שכל

הנה בעת הקרבת הקרבן צריכים הבעלים לעמוד על גביו, כמאמר התנא (תענית כו.) "זכי אפשר שקרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביו".

וטעם הדבר הוא, דהנה ענין הקרבן הוא שייתבונן האדם מה שעושים עם הבהמה,

בבד שפל בעיני עצמו. כדאיתא בסה"ק ברית אברם (להרה"ק המגיד מזאלאזיץ זי"ע מתלמידי המגיד מזלאטשוב זי"ע פרשת וישלח ד"ה א"י קטנתי, ועוד) לפרש מאמר הגמרא (סוכה מה:) "ראיתי בני עליה" שאף על פי שהם בני עליה, "והמה מועטין" המה ממעיטים ומקטינים את עצמם.

וכאשר יהיה בענוה בעת התעלותו, תהיה התעלות זו רצויה ומקובלת לפני המקום, כי רצון המקום הוא שיהיה האדם בענוה, כמאמר תז"ל (סוטה ה.) אמר רב יוסף לעולם ילמד האדם מדעת קונו שהרי הקב"ה הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני. הרי שדעתו ורצונו של מקום הוא שיהיה האדם בענוה.

ובזה יתפרש, "עולת תמיד" קרבן עולה הרומז על התעלות האדם בעבודת השי"ת, "העשויה בהר סיני" צריך שתהיה העליה יחד עם מדת הענוה כהר סיני הנמוך שבהרים, ואז תהיה העליה "לרית ניתוח אשה לה" רצויה ומקובלת לפני השי"ת. ועל זה פירש רש"י "נתת רוח לפני, שאמרתי ונעשה רצוני", שהענוה הוא רצונו של מקום כי קרוב ה' לנשברי לב.

(מתוך ליל שב"ק פרשת פינחס תשס"ג)

לצייר בנפשו מה שנעשה לבהמה, ואם לא יעמוד אצל קרבנו לא יוכל לצייר בנפשו ציור זה.

וזהו שיתפרש בפסוק "צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני" שהחוטא יקריב לפני קרבן, ומהו ענין הקרבן "לאשי" שיתבונן איך בשר הבהמה, שהוא גוף בלא שכל, נשרף באש כליל ולא נשאר ממנה כלום. ומזה יבין שהעיקר הוא השכל והנשמה, שעל ידיו יהיה "רית ניתוחי" שיוכל לעשות נחת רוח לפניו ית"ש שאמרתי ונעשה רצוני.

וכיון שזה ענין הקרבן, "תשמרו" ופירש רש"י, שיהיו כהנים לויים וישראלים עומדים על גביו. על כן צריך שתהיו עומדים על גבי הקרבן כדי לראות כיצד בשר הבהמה נשרף כליל באש, שזה סופו של גוף בלא שכל, ואז יזהר מהחטא.

(מתוך שיעור חורש"י ליל שישי פרשת פינחס תשס"ח)

התעלות האדם רצויה רק כשיהיה שפל בעיני עצמו

עולת תמיד העשויה בהר סיני לרית ניתוח אשה לה'

נראה לומר הרמז, דהנה כאשר מתעלה אדם בעבודת השי"ת, עליו להיות בד

ההשפעה בשבת קודש היא

מהשי"ת עצמו

לאלה תחלק הארץ בנחלה במספר שמות

בסה"ק אורח לצדיק (בפרשתינו ד"ה לאלה) כתב ברמז הכתוב "במספר שמות" שהוא רמז על שמות הקודש. וזהו "במספר" לשון ספיר ויהלום, שיושפע ויזריח השפעות טובות, "שמות" על ידי הארת השמות הקדושים, ע"כ.

ונראה לומר הרמז, דהנה אי אפשר לאדם ליקח מאומה מעצמו אלא מה שהקב"ה משפיע מטובו, והשפעות אלו הם עומדים וקיימים לעולם. אולם אם לוקח וחוטף מעצמו, אין לזה קיום כלל וסופו להפסק ממנו.

כדאיתא (במ"ד כב, ו) ג' מתנות נבראו בעולם חכמה וגבורה ועושר, ומתנות אלו בזמן שאינן באין מן הקב"ה סופן להפסק ממנו. שני עשירים עמדו בעולם, אחד מישראל ואחד מאומות העולם, קורח מישראל והמן מאומות העולם, ושניהם נאבדו מן העולם, למה, שלא היה מתנתן מן הקב"ה אלא חוטפין אותה להם.

והנה בשבת קודש נשפע לכל אחד מישראל השפעות טובות, שהשבת הוא מקור הברכה, כדאיתא בזוהר הק' (ח"ב דף פח.) "כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין".

והשפעות הללו באים מאת הקב"ה בעצמו, כדאיתא במדרש (ב"ד יא, א) ברכת ה' היא תעשירי זו השבת. וכן אמרו בזוהר הק' (ח"ב דף פח:) מהו שבת שמא דקודשא בריך היא. וכיון שהקב"ה נותן בעצמו מתנות אלו, הרי הם עומדים וקיימים לעולם, שדבר ה' יקום לעולם.

והנה תיבת "אלה" רומז על יום שבת קודש, כמו שאמרו (שבת ע.) שהפסוק "אלה הדברים" קאי על ל"ט מלאכות שבת. וכן כתבו בספה"ק (מאור ושמשי פרשת תולדות ד"ה ואלה תולדות הג') שתיבת "אלה" עם האותיות, עולה במספר ל"ט מלאכות שבת.

ומאמר הכתוב "בנחלה" רומז שאין לו הפסק, כדרשת חז"ל (ר"ה יב:) "נחלה אין לה הפסק עולמית".

וזהו "לאלה" בכח שמירת שבת קודש "תחלק הארץ" נזכה למתנה של ארץ ישראל, "בנחלה" בתמידיות ללא הפסק.

והטעם שבכח השבת זוכים לנחלה תמידית, "במספר שמות" כיון שבשבת מאיר ומזריח שמות הקודש, כמאמרם "מאי שבת שמא דקודשא בריך הוא", והואיל וההשפעות הבאים ביום שבת קודש הם משמות הקודש של הקב"ה בעצמו, לכן הם נמשכים לעולם ואינם מפסיקים.

תוכן הענינים

פעמים שנוטלים מהצדיק את מדרגותיו כדי לכפר על הדור.....ד
מעשה אכזריות הנעשה לשם שמים מוליד טבע רחמנות.....ד
על ידי מחילת עוונות זוכים ליראת שמים.....ה
הנשמר בקדושה ובטהרה יזכה לשכר לו ולזרעו אחריו.....ו
פינחס פעל הן לעצור את המגיפה והן לכפר על בני ישראל.....ו
המזכה את הרבים מקבל שכר אף בעולם הזה.....ז
המקיים את המצוות בזריזות, ראוי לקבל שכר מצד הדין.....ח
על מצות תלמוד תורה מקבלים שכר גם בעולם הזה.....ח
השכר על שקיים את העולם על ידי מצוותיו שעשה, משתלם גם בעולם הזה.....ט
כאשר עושה את המצוה ללא מטרת קבלת שכר זוכה לשכר בעולם הזה.....י

על ידי חוזק האמונה בהשי"ת לא יתבייש מפני המלעיגים עליו.....י
קיום המצוות מזכך את הגוף שלא יפריע לנשמה לעבוד את השי"ת...יא
המוסר נפשו זוכה לשפע בעולם הזה.....יב
כשהקב"ה מוחל לעונותיהם של ישראל נשפע כל מיני השפעות טובות.....יג
כיון שפינחס נעשה כבריה חדשה קיבל את הכהונה בדין.....יד
מעשהו של פינחס בא ממדת החסד כיון שכונתו היתה להשפיע רחמים וחסדים.....טו
כשקונה האדם שלימות באיזו מידה, בדבר זה דוקא חושדים בו.....טו
מתוצאת המעשה ניתן לראות אם המחשבה היתה לטובה.....טז
על העמל והיגיעה שבתורה יש שכר בעולם הזה.....יז
פעמים שמחשבים לצדיק כאילו חטא בכדי שתצמח מזה טובה לכלל ישראל.....יח

הצדיקים ברוב ענוותנותם נוטלים על עצמם את עונות בני ישראל..**יט**
כיון שהיה משה רע"ה עניו ושפל רוח על כן זכה להיות עצם התורה.....**כ**
מי שמקושר עם התלמיד חכם יוכל החכם להועיל לו בזכויותיו.....**כא**
כאשר בני ישראל חוטאים נוגע הפגם אף ברועי ישראל.....**כא**
העוסק בתורה בפרשת הקרבנות נחשב כאילו הקריב בפועל.....**כב**

הלומד תורה עם חברו עושה נחת רוח להשי"ת כמו מקריב קרבן...**כג**
מעלת נתינת צדקה קודם התפילה.....**כג**
ענין הקרבן הוא להבין מה סופו של גוף בלא שכל.....**כד**
התעלות האדם היא רצויה רק כאשר יהיה שפל בעיני עצמו.....**כה**
ההשפעה בשבת קודש היא מהשי"ת בעצמו ולכן היא נמשכת לתמיד.....**כו**

פנינים יקרים מספה"ק

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן
השיב את חמתי

צפרדס יוסף (פרשת כי תשא) מפרש,
"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב
את חמתי" שכאשר עזר פינחס את
המגיפה והציל את בני ישראל ממייתה,
היפך בזה את תיבת "חמתי", שהאותיות
"מת" קרוצות, ואילו האותיות "חי"
נפרדות, ופעל שהאותיות "חי" יהיו
קרוצות וינללו ממייתה.

וכתב שלמנות הדקה יש את הכח
להציל את האדם ממות ולקרצ את החי
ולהרחיק את המת (עיין צסה"ק תפארת
שלמה לשנת שקלים, עה"פ כי תשא את ראש),
ועל זה רומז מלות "מחצית" השקל,
שצתיבת "מחצית" האותיות "חי" הם
קרוצות ואילו "מת" רחוקות, וצאמנעם
האות צ' דהיינו לדקה, לרמוז שעל ידי
הלדקה מקרבים את ה"חי" ויזכה לחיים.

ופירש בזה הפסוק (מהלים קו, ל)
"ויעמוד פינחס ויפלל ותעזר המגיפה",
והיינו שפינחס התפלל להשי"ת ונענה
שהרחיק את המיתה מכלל ישראל,
"ומחשצ לו ללדקה" שפעל בזה, כמו
הלדקה הפועלת לקרצ את ה"חי"
ולהרחיק ה"מת". (מתוך קידושא רצא
פרשת משפטים שקלים תשס"ב)

פינחס בן אלעזר וגו', ופירש רש"י,
לפי שהיו השצטים מצוים אותו וכו'

מזאר הגה"ק החתם סופר זי"ע
(פינחס ד"ה במדרש) שמאחר שעשה
פינחס מעשה נורא כזה ומסר נפשו
לה', חשש שמא תכנס בלבו איזה שמחה
והתנשאות ח"ו מן המעשה הגדול
שעשה ואז יפקיד מעט משכרו.

על כן מאת ה' היתה זאת ש"היו
השצטים מצוין אותו" כדי שלא יתגאה
וישמח, ועל כן שפיר אמרו במדרש
(במדכ"ר כא, א) "צדין הוא שיטול
שכרו" כיון שלא נתגאה כלל במעשהו
הגדול. (מתוך ליל שצ"ק פרשת צא
תשע"ד)

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן
וגו', ובמדרש (במדכ"ר כא, א) צדין הוא
שיטול שכרו

צסה"ק אגרא דכלה (צפרשתן) כתב
בגודל מעלת היגיעה שהאדם עושה נגד
טבעו, דהנה העושה מלוא שאינה נגד
טבעו, אין בזה תימה, אולם כשיעשה
צעבור אהבת הצורא דצר המתנגד
לטבעו, אדם זה יקרא עוצד חלקים.

והנה פינחס היה בן אלעזר בן אהרן
הכהן, שהיו כולם אנשי חסד רודפי חסד
כמדתם מדת החסד, ועל כן צודאי היה
טבעו בתולדתו שלא להתכעס ולא

אין שולט צו יצר הרע ואין לחוש שיקלקל את מעשיו ויתהה על הראשונות, ולכן "צדין הוא שיטול שכרו" הדין נותן שיטול שכרו בעולם הזה. (מתוך מוש"ק פרשת וילא תשנ"ז)

הרה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע מבאר, דהנה לדיק צן לדיק מקבל שכר אף בעולם הזה, כמאמר הגמרא (ברכות ז. מפני מה יש לדיק וטוב לו ויש לדיק ורע לו, לדיק וטוב לו לדיק צן לדיק, לדיק ורע לו לדיק צן רשע. הרי שלדיק צן לדיק מקבל שכר, וטוב לו בעולם הזה. ומעתה יתבאר הפסוק "פינחס צן אלעזר צן אהרן הכהן" כיון שפינחס היה לדיק צן לדיק, צנו של אלעזר צן אהרן הכהן, על כן "צדין הוא שיטול שכרו" קיבל שכר אף בעולם הזה. (מתוך שיעור חורש"י פרשת פינחס תשנ"ח)

בסה"ק ישמח משה (עה"פ שלפנינו) כתב לפרש על פי מה שביארו המפרשים (פרי מגדים, פתיחה כוללת ח"ד אות ח) שהטעם ששכר מצוה צהאי עלמא ליכא, הוא כי יש לחשוש שיתהה על הראשונות, ואחר שיקבל שכרו, יתחרט על המעשה הטוב שעשה.

אמנם המזכה את הרבים, כיון דקיימא לן (אבות פ"ה מ"ח) המזכה את

להתקנף ולהיות מרודפי שלום, אולם עם כל זאת שינה את טבעו המורגל צו כדי לעשות נקמה בעוצרי עצירה מחמת גודל אהבתו להשי"ת, ועל כן ראוי הוא שיטול את שכרו. (מתוך שיעור חורש"י פרשת פינחס תשנ"ח)

בספר גן רוה (ריש פרשת פינחס, צס ספר ילקוט הגרשוני) מפרש על פי מה שכתב הפרי מגדים בפתיחה כוללת, שהטעם דשכר מצוה צהאי עלמא ליכא, הוא משום שהקצ"ה אינו מאמין באדם כמו שכתוב (איוב טו, טו) הן בקדושיו לא יאמין, וחושש שמא יקלקל האדם את מעשיו, ולכן אינו נותן לו שכר בעולם הזה על מצותיו שמא יהא תוהה על הראשונות.

והנה בספר אהבת יונתן (בהפטורה לשבת חנוכה) כתב צס הזוהר הק', דכל מי שימות ויחיה על פי נס, שוב אין היצר הרע שולט צו. והנה צמתנות כהונה הביא צס מדרש חז"ל, שבאותה שעה פרחא נשמתו של פינחס ונכנסה צו נשמת נדב ואציהוא.

והו ציאר המדרש "פינחס צן אלעזר", והיינו שהיה צן אלעזר, ואילו עתה הוא "צן אהרן", כי פרחא נשמתו ונכנס צו נשמת נדב ואציהוא, ואם כן שפירחה נשמתו ושוב חי על פי נס, שוב

צקנאו את קנאתי צתוכם ולא כיליתי את בני ישראל

צסה"ק דעת משה, מהרה"ק רבי משה אליקים זריעה זי"ע בנו של המגיד הק' מקאזניץ זי"ע (צפרשתן ד"ה פינחס) מפרש הפסוק על פי מה שפירש הרה"ק מקאזניץ זי"ע (עבודת ישראל לפר' פרה) על הפסוק (שמות לב, י) "יחר אפי צהם ואכלם", שאמר הקצ"ה למשה רע"ה שילמד את בני ישראל לעשות תשובה, על ידי "יחר אפי צהם" היינו שחרון האף שהיה עלי לכעוס עליהם, יחר צהם צעמם, שהם יהיו צכעם ורוגז על עצמם ולא ימחלו לעצמם איך המרו את פני מלך רם וגשא, ועל ידי הרהורי חרטה הללו, "ואכלם" אתאוו להם, על דרך (תהלים פד, ג) "כלתה נפשי".

וצזה יתפרש "צקנאו את קנאתי" היינו הקנאה שהיה לי לקנא, והקנף שהיה עלי לקנוף על עונותיהם של בני"י, "צתוכם" הכניס צתוכם וצעמם של בני"י, שהם כעסו על עצמם על רוע המעשה שעשו, ועל ידי זה "ולא" היינו השי"ת שהוא צבחינת "איך", "כיליתי את בני"י חושק ומתאוה מאוד אל בני ישראל, על דרך הכתוב כלתה נפשי, ע"כ.

ועל פי זה נראה לבאר מאמר חז"ל (דצ"ר ה, ה) כשיש דין למטה אין דין

אומרים שהיה צדעתם לעשות את המעשה הזה אלא שצא אותו נדיק והקדימם. ולא היה צלצ אחד מישראל שנאה ואיזה עליו על שעשה הדבר הזה, אלא קינאו צו על שזכה לקנא לחלקיו. וצכה זה נתעורר עליהם רחמים גדולים מאתו יתצרך והשיצ את חמתו מעליהם, כיון שכולם היו מתקנאים קנאת ה' לצא-ות.

וצזה ביאר את דברי רש"י, שלא אמרו זאת ישראל מחמת שנאה ח"ו, אלא רק מחמת שהיה צוער צקרצם מדת הקנאה לה' לצא-ות כל כך, עד שאמרו בלשון ציון "הראיתם צן פוטי זה שפיטם אצי אמו עגלים לע"ז", ועם כל זאת יש צו נדקות כזו, לנקום נקמת ה' "והרג נשיא שצט מישראל", כל שכן אנו זרע אצרהם יצחק ויעקב יש לנו לקנות מידה זו בכל נפשנו.

וכדי להסיר תמיהה זו מליצם, איך יתכן שפינחס שפיטם אצי אמו עגלים לע"ז, עשה מעשה נדקות כזה, ואילו הם לא עשו כן, "לפיכך צא הכתוב ויחסו אחר אהרן" להודיע להם שמנד אצותיו הוא ראוי לאותו מעשה. (מתוך ליל שב"ק פרשת פינחס תשע"א, ירושלים תוצצ"א)

למעלה, והיינו שצטעה שיש לאדם טענות על עצמו מדוע חטא, ושצ צתשובה על העצירות שעבר, אזי השי"ת מתאוה לבניי ומתעורר רחמים רבים על בני ישראל ואין דין למעלה, כן יעזרנו השי"ת. (מתוך ליל שצ"ק פרשת פינחס תשס"ח)

לכן אמור הנני נותן לו את צריתי שלום והיתה לו ולזרעו אחריו צרית כהונת עולם תחת אשר קינא לאלוקיו וכפר על בני ישראל

החתם סופר מבאר, דהנה יש שני סוגי בני אדם, יש אדם שצטבעו הוא סבלן גדול ולא יכעוס כלל, ואדם זה יהיה ענוותן ושפל צרך ולא יקפיד, אולם מאידך לא יוכל לקנא את קנאת ה' לצאות משום אדם, מחמת מזגו הטוב, ונמצא שיצא שכרו צהפקדו. ויש אדם שצטבעו הוא כעסן על כל דבר קטן, ואדם זה אכן יקנא את קנאת ה' לצאות, אך יצא הפקדו צשכרו מחמת שהוא כעסן. אולם האדם השלם ביותר, הוא אותו אדם שצעניניו שלו הוא עניו ומוחל, ונצוה צעניניו נמאס, ואילו צעניני שמים והתורה הק' הוא מקנא קנאת ה' ואינו מוותר כלל.

וזה היתה מדריגת פינחס, שמחד גיסא קינא את קנאת ה' והראה את כעסו וחרונו, והעיז את פניו נגד כל העדה וזקניהם והרג נשיא שצט, ומאידך

היה עניו ושפל רוח ומוחל על עלצונו צשומעו את השצטים מצוים אותו ואומרים הראיתם צן פוטי זה וכדומה. ומכיון שפינחס עשה שני דצרים הפכיים, פעם קינא קנאת ה', ופעם מחל על כבודו, צכדי לעשות רצון קונו ית"ש, על כן ניתן לו שכר משני דצרים הפכים, שהצטיחו השי"ת "הנני נותן לו את צריתי שלום" ואפילו הכי "והיתה לו ולזרעו אחריו צרית כהונת עולם", והיינו שהצטיחו השי"ת את צריתי שלום, וכמו כן שיהיה כהן, ועל אף שהכהנים קפדניים הם, ועמך כמריצי כהן, כדאיתא צצצת (פרק השואל), עם כל זאת יתקיימו צו שני דצרים הפכיים צנושא אחד.

ומדוע זכה לזה, כי אף פינחס התנהג כך לכבוד השי"ת צשני הפכיים, מצד אחד "תחת אשר קנא לאלוקיו" קינא צחרי אף וחימה לכבוד ה', ועם כל זאת "וכפר על בני ישראל" כיפר להם על מה שדצרו נגדו, ומחל להם צלב שלם ולא תצע את עלצונו, ולכן זכה לשכר שהוא שני הפכים. (מלוה מלכה פרשת פינחס תשס"צ)

צסה"ק אגרא דפרקא (אות קמו) מפרש, דהנה פינחס הוא אליהו מלאך הצרית, והנה איתא צמדרש שצשאמר הקצ"ה לאליהו שיצטרך להיות צכל צרית, אמר לרצש"ע הלא ידעת שאני מקנא

עושה מעשה זמרי, ומזקש שר כפינחס (סוטה כג:)

הרה"ק רבי פינחס צעל ההפלה ז"ע סבל רבות מהמתחדשים צעירו פרנקפורט, הללו היו מחזבים מאוד את החזן ומשתוקקים לשמוע את נעימותיו, חולם היו מתנגדים מאוד להרה"ק רבי פינחס. באחד הימים החליטה הקהילה להעלות את משכורתו של הרה"ק. באותה שעה קפץ וצא החזן באומרו שאם כן חפץ הוא שגם לו יעלו את משכורתו שתהיה שווה למשכורת הרב, נענה הרה"ק רבי פינחס ואמר במליצה, על זה אמרו חז"ל **"עושה מעשי זמרי"** אותו החזן המזמר, **"ומזקש שר כפינחס"** מזקש הוא שר כמו רב העיר. (מתוך פרשת פינחס תשמ"ח)

צני גד למשפחותם לצפון משפחת הצפוני לחגי משפחת החגי לשוני משפחת השוני

צנה"ק מאור ושמש (פרשת פינחס ד"ה צני) מפרש, דהנה יש ג' דברים הנלרכים צנתינת לדקה, האחד, לריך ליתן צסתר שלא לבייש את העני, כמו שאמרו (חגיגה ה.) ר' ינאי חזייה להאי גברא דיהיב זוזא לעני צפרהסיא, אמר ליה מוטב דלא יהבת, מהשתא דיהבת ליה, וכספתייה. השני, שיתן צשמחה גדולה כמו שנאמר (דברים טו, י) ולא ירע לצבך צתתך לו. והשלישי, שיתן ויחזור ויתן,

לשמך ואיני סובל צעלי עצירה, ואם יהיה צעל הצרית עוצר עצירה לא אוכל לסבלו, והצטיחו השי"ת שימחל לצעל הצרית וינקה מעונותיו, ושאל אם יהיה המוהל צעל עצירה לא אוכל לסבלו, והצטיחו השי"ת שימחול לו, ושוב אמר שלא יוכל לסבול אם הקהל יהיו צעלי עצירה, והצטיחו הקצ"ה שצצילו ימחול לכל הקהל המשתתפים בצרית.

וזו **"תחת אשר קינח לאלוקיו"** הואיל ומדתו של פינחס היא קנאה, ולא יוכל לסבול את צעלי העצירה צבואו לכל צרית, על כן **"ויכפר על צני ישראל"** הולרך השי"ת להצטיחו שיכפר לכל המשתתפים בצרית. (מתוך מלוה מלכה פרשת פינחס תשס"צ)

ושם איש ישראל המוכה אשר הוכה

האור החיים הק' כתב צטעם כפל לשון הפסוק **"המוכה"**, **"אשר הכה"**. שכשאדם חוטא הוא משחית את נפשו, ונעשית נפשו כמת, כי רשעים צחייהם קרויין מתים, וזו **"ושם איש ישראל המוכה"**, מעת שעצר את העצירה כבר נעשתה הנפש הישראלית שצו מוכה ומת, ולאחר מכן **"אשר הכה"** אף פינחס הכה והרגו. (מתוך מלוה מלכה פרשת פינחס תשס"ג)

וכמו שדרשו חז"ל (צ"מ לא.) נתון נתון תתן
 אפילו מאה פעמים. והנה "גד" הוא
 נוטריקון "גמול דלים" ורומז למידת
 נדקה וחסד.

וזהו "צני גד" התורה הק' מלמדתינו
 כיצד ראוי שתהיה נתינת הנדקה, התנאי
 האחד, "לנפון משפחת הצפוני", מלשון
 נפון וטמון, שצריך ליתן נדקה צנועה.
 השני, "לחגי משפחת החגי" שצריך ליתן
 בשמחה ויהיה אלול לחג ומועד כשזוכה
 ליתן נדקה. והשלישי, "לשוני משפחת
 השוני" לשון חוזר ושונה, שיתן ויחזור
 ויתן, ע"כ.

והנה אם יאמר האדם צמה יזכה לזה
 גופא לתת נדקה בשמחה צחינת "לחגי
 משפחת החגי", התשובה לדבר הוא כמו
 שכתב בספר החינוך (מנחה ט"ז) שהאדם
 נפעל כפי פעולותיו. ומעתה על ידי
 שירצה ליתן נדקה פעם אחר פעם
 צחינת "לשוני משפחת השוני", אזי
 בהמשך הזמן יתפעל לצבו לתת בשמחה.

ומעתה נמלא דשני הדברים תלויים
 זה בזה, שהדרך לזכות לנתינה בשמחה
 "לחגי משפחת החגי", הוא על ידי
 "לשוני משפחת השוני" שיתן ויחזור ויתן
 פעם אחר פעם עד שיתפעל לצבו ויזכה
 להרגיש שמחה ותענוג בנתינתו. (מתוך
 רעוא דרעוין פרשת תרומה ר"ח אדר א'
 תשע"א)

לאזני משפחת האזני, ופירש רש"י,
 אומר אני שזו משפחת אלצון

הגה"ק החתם סופר זי"ע (תורת
 משה פנחס ד"ה לאזני) מביא את ביאור
 השליה הק' (פינחס דרך חיים ד"ה לאזני)
 דהנה אמרו חז"ל (כתובות ה:)
 שאלצעותיו של אדם הם כיתדות, כדי
 שאם ישמע דבר שאינו הגון ישים
 אלצעו באזנו.

וזהו הרמז בדברי רש"י, ש'אזני
 ואלצון הוא דבר אחד, והיינו שצריך
 לשים אלצעו באזנו.

ומוסיף על זה החתם סופר, שכיון
 ששצט גד היו שכנים עם שצט ראובן
 ושמעון שהיו צהם רשעים, דתן ואבירם
 ומאחיים וחמישים איש, וכן זמרי בן
 סלוא ועשרים וארבע אלף המתים
 צמגפה. לכן שמו שצט גד את
 אלצעותיהם באזניהם כדי לא לשמוע
 מהם דבר שאינו הגון.

ולכן בעבר חכן נקרא שצט גד צס
 "אלצון" על שם שמו אלצעם באזניהם,
 אולם עתה שכזר נסתלקו הרשעים
 ומתו, ונשארו רק הצדיקים, יכל כזר
 שצט גד להסיר את אלצעו, ונקרא
 "אזני" כי און שומעת תוכחת חיים
 צקרב חכמים תלין. (מתוך רעוא דרעוין
 פרשת נשא תשע"ג)

ליצר משפחת היצרי לשלם משפחת השלמי

צסה"ק אגרא דכלה מפרש צסם הרה"ק רצי יחיאל מיכל מולאטשוב זי"ע, דהנה יש החושבים שאם יניחו לעצמם ללכת אחר תאוות יצרם, תהיה להם מנוחה, אולם האמת אינו כן אלא "ליצר" אם יניח האדם ליצר להוליכו אחר תאוות ליצו "משפחת היצרי" יקיפוהו משפחות שלימות של יצרים ולא יהיה לו לעולם מנוחה מהם. אולם "לשלם" אם ישלים האדם עצמו ולא ילך אחר יצרו, "משפחת השלמי" יזכה למשפחות של שלימות בכל עניינו. (מתוך יום ה' פרשת צלק תשע"ה)

למה יגרע שם חצינו מתוך משפחתו

כאשר בני ישראל באחדות ציניהם יש להם דין צנים כמו שכתב צסה"ק דצרי שמואל (פרשת ויגש ד"ה אדוני) דהא דקיימא לן כרצי מאיר דצין כך וצין כך קרויים צנים (קידושין לו.), הוא צעיקר כשצני ישראל מאוחדים יחדיו כאיש אחד, שאז זוכים הם להקרא צנים למקום.

וצזה פירש הרה"ק רצי משה מקאצרין זי"ע, שהקב"ה שואל את בני ישראל "למה יגרע שם חצינו" מדוע זה יגרע מכס שם "חצינו" שאקרא חצי חציכם ואתם תהיו לי לצנים, שדבר זה

צא על ידי "מתוך משפחתו" כשתאחזו עצמכם באחדות כמשפחה אחת, שאז תהיו צצחינת צנים למקום. (מתוך רעוא דרעוין פרשת נשא תשע"א)

ונאספת אל עמיך

הרה"ק רצי פינחס מקאריץ זי"ע מפרש הזמר (כל מקדש) "המאחרים לצאת מן השבת וממהרים לצוא". שלכאורה היה צריך לומר "הממהרים לצוא והמאחרים לצאת"

ומצאנו, דהנה אמרו חז"ל שירידת המן היה בזכות משה רצינו, והענין שהיה מקיף את בני ישראל היה בזכות אהרן הכהן, והצאיר שממנו שמו מים היה בזכות מרים. וכשנסתלקו אהרן הכהן ומרים, נסתלקו הענין והצאיר, ולאחר מכן חזרו שוב בזכות משה רצינו, אולם כאשר נסתלק משה רצינו נסתלקו כולם, ופסק גם עמוד הענין.

והנה כל זמן שהיה קיים עמוד הענין לא היו צריכים בני ישראל לתוספת שבת צכניסתו וצלאתו, כי כאשר ראו את שקיעת עמוד הענין וציאת עמוד האש צמקומו, ידעו צמדויק צחיו שעה השבת נכנסת. וכן צמוצאי שבת קודש ידעו על פי זה אימתי השבת יוצאת. אולם כשנסתלק משה רצינו ע"ה ציום השבת קודש, נסתלק עמוד הענין, וכשהגיע מוצאי שבת לא ידעו צמדויק את זמן

יציאת השבת, והולרכו לראשונה לאחר את זמן יציאת השבת. ובהגיע שבת הצאה הולרכו צפעם השנית לעשות תוספת שבת בכניסת השבת.

ולכן אמר קודם "המאחרים ללאת מן השבת" כי צפעם הראשונה שעשו תוספת שבת, עשאוהו צמולאי שבת, ולאחר מכן "וממחרים לצוא" בכניסת השבת שצצבת הצאה. (מתוך מלוה מלכה פרשת כי תלל תשס"צ)

יפקוד ה' אלקי הרומות לכל צער

מצאר צסה"ק קדושת לוי (צפרשתינו ד"ה ח"י), דהנה כל תאוות ותשוקת נשמתו ורוחו של האדם הוא לעשות את רלון חצינו שצשמים, אלא שהגוף הנמשך לגשמיות מפריע מלעשות את רלון השי"ת.

ועל זאת מצקשים אנו מהשי"ת שאף גופינו וצשרינו ימשכו אל הטוב כמו הנשמה. וזהו "יפקוד ה' אלוקי הרומות" מצקשים אנו שהשי"ת שהוא השליט על רוח ונשמת האדם, שהללו נמשכים רק אל השי"ת, וזיו שכינת כבודו שולטת ושוכנת עליהם. יהיה אף "לכל צער" תהא זיו שכינתו שולטת אף על הצער, שאף גופינו ימשך רק אליו. (מתוך ליל שצ"ק פרשת פינחס תשע"א, ירושלים תוצ"א)

איש על העדה וגו'

החתם סופר (צפרשתו) מצאר, שמה רצינו ע"ה ציקש שצניו אחריו יהיו מנהיגים תחתיו לאחר הסתלקותו, על אף שידע משה רצינו שמדרגת יהושע היא יותר נעלית מצניו, מכל מקום ציקש שצניו יהיו המנהיגים, כיון שלא אחז שמנהיגותו צאה מחמת מעלתו, אלא חשצ שהוא אינו אלא כהשליח הדופק צצית הכנסת וכעוצד העיר, והוא עצמו אינו אלא כפחות שצעם וכל ישראל טובים ממנו, ולכן גם צניו על אף שאינם צמדריגת יהושע, ראויים הם למלאות את מקומו, ולכן ציקש מהשי"ת שימנה "איש על העדה אשר ילל לפניהם ואשר יצוא לפניהם" שיצא ויצוא כמוהו, כשליח צעלמא, ועל זה ענה לו השי"ת, צעיני אינך נחשצ רק כשליח צעלמא כדצריך, ולכן מי שינהיג אחריו צריך להיות איש רם מעלה, אשר רוח צו. (מתוך מלוה מלכה פרשת תרומה תשס"ג)

כצשים צני שנה תמימים שנים ליום עולה תמיד

הרה"ק רצי ילחק מדרהוציטש זי"ע מפרש, דהנה דרך צני אדם שצכל שנה צערצ יום הקדוש מפייקים ומוחלים זה לזה וכל אחד כוצש כעסו ומוחל לחצירו,

והמליץ זאת על עצמו שנקרא פינחס, שכשהוא נמצא במקומו וצביתו אזי הוא 'צין המזרים' כי העניות שורה צביתו, אולם כשהוא יוצא חוץ לצביתו ונוסע על פני הערים, אזי הוא אצלו כימים טובים שאז יש לו הרווחה פורתא צמעות. (מתוך פרשת פינחס תשמ"ה)

השבתות של ימי צין המזרים הם גבוהים עד למאוד, וכתב צסק"ק מאור ושמש (פרשת דברים) על מה שתיקנו לנו הקדמונים בקריאת התורה שיזדמן תמיד פרשת פינחס בשבתות שצין המזרים, וזודאי לכוונה גדולה היא.

וכתב דהנה הצטיח הקצ"ה שאפילו בזמן הגלות כל זמן שקורין סדר הקרבנות מעלה אני עליהם כאילו הקריבום, והנה בכל שנה הגם שאנו קורין ואומרים פרשת הקרבנות, אך אין לנו קוראים אותו צספר תורה כהלכותיו, למשל פרשת התמיד אנו קוראין אותו בכל יום אצל אין אנחנו קוראים אותו צספר תורה כתוב על קלף כשר וצלורת האותיות והתגים והטעמים. וכן הקרבנות של מוספי שבת אין לנו קוראים צספר תורה כשר.

על כן בשבתות שצין המזרים, שכימים ההם צטלו הקרבנות צפועל צחורצן צית המקדש צעוונותינו הרצים, קוראים אנחנו כל פרשת הקרבנות

אצל צחמת צריך כל אדם לעשות זאת שני פעמים בכל יום ויום, שאם פגם צו אדם צמשך היום אזי צלילה קודם שהולך ליצן יאמר "הריני מוחל למי שהכעים והקניט אותי" ויכצוש כעסו וימחול לו צלצ שלם, ואם צערצ פגע צו אדם אזי צצוקר קודם התפלה יקצל עליו "ואהצת לרעך כמוך" ויסיר ממנו כל טינה שצלצ.

והנה "כצשים" הוא לשון כצישה רמו לכצישת כעסו, וזהו "כצשים" כצישת הכעס והסרת הטינה שצלצ "צני שנה" שדרך צני אדם לעשותו מידי שנה צשנה צערצ יום הכפורים, צריך לעשותו "שנים ליום" שני פעמים בכל יום ויום צערצ וצצוקר. (מתוך רעוא דרעוין פרשת ראה תשס"ט, צעיה"ק נפת תוצצ"א)

פרשת פינחס

צביתו של הרה"ק רצי פינחס מקארץ זי"ע היתה עניות גדולה, ועל כן היה נוסע מידי פעם מציתו לערים שצסציצה, שם היה דורש לפני העם, והיו מהגים אותו צמעות, וכך היתה לו הרווחה. ופעם התצטא ואמר צדרך נחות, כי פרשת פינחס כשקוראים אותה צמקומה, הרי היא נקראת צימי צין המזרים, אולם כשהיא נקראת שלא צמקומה, הרי היא נקראת צמועדים וימים טובים, שאז קורין את פרשת המועדות שצפרשת פינחס.

שהוא צפרשת פינחס, צספר תורה כשר וצנקודות וטעמים, וכל זמן שקורין צסדר הקרצנות מעלה עליהם השי"ת כאילו הקריצום לפניו והוא תיקון גדול, עכ"ל. הרי שהקריאה צתורה צפרשה של הקרצנות, פרשת פינחס, נחשצת כאילו מקריצים הקרצנות כדכתיב (הושע יד, ג) ונשלמה פריס שפתינו, וציותר כאשר קורין את הפרשה מתוך ספר תורה כתוב על קלף כשר הרי זה נחשצ כמו הקרצת הקרצן על גצי המוצת. (מתוך ליל שצ"ק פרשת פינחס תשע"ה)

שמירת הקדושה

מביא ברכות וישועות

יכתב בספר החיים

כאשר האדם מקדש ומטהר עצמו הרי הוא ניצול ממיתה, כדאיתא במדרש על הפסוק (ויקרא יט, ב) "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם", אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה, רבש"ע קראתנו קדושים אם כן הסר ממנו המות.

ומעתה בזכות שבני ישראל מקבלים על עצמם להיות קדושים ופרושים מן העבירה, ואומרים לפניו ית', רבונו של עולם איך בעט דרך, איך וויל זיין גוט, איך וויל זיין הייליג, איך וויל נישט נכשל ווערן אין גארנישט, איך וויל מיך היטן די מחשבות, היטן די דיבורים, היטן די מעשים, איך נעם זיך אונטער פון היינט אן צו זיין א אנדערע מענטש, אזי ה' יראה ללבב והשי"ת צופה ומביט בפנימיות לבבם של בני ישראל איך שרצונם להיות קדושים, ודבר זה מעורר רחמים גדולים למעלה וממתיק את כל הדינים, ואז "הסר ממנו המות" שנהיה כתובים ורשומים בספר החיים. (מתוך דרשה קודם הסליחות מוצאי שב"ק פרשת כי תבוא תשע"ח)

היצר הרע מחפש תמיד דרכים איך להחטיא את האדם ולהכשילו ח"ו, וכאשר האדם עוסק בתורה אז יש בכוחו להתגבר ולעמוד איתן בכל הנסיונות, ויוכל להתגבר על היצה"ר ולשמור את עיניו ואת מחשבותיו בקדושה וטהרה [זיך היטן פון די יצה"ר, היטן די אויגן, היטן די מחשבות].

אמנם צריך לידע שכל זה אינו אלא בתנאי שיעשה מה שבידו וישמור את עיניו מראות ברע, כי אם הולך בשרירות ליבו ואינו שומר את עיניו לא יועיל לו כח התורה להתגבר על הנסיונות.

ההתגברות על היצה"ר מגין מן הפורענות ומסוגל להמשיך את כל הברכות וכל הישועות, וכמו שכתב בסה"ק נועם אלימלך (פר' ויחי ד"ה או יאמר ויחי) שהיצר הרע מביא נסיונות להכשיל את האדם בכל מיני איסורים, ובזה שיתגבר עליו וישבר כח תאותו, יחשב לו כאילו קיים את כל התורה כולה.

וידוע מה שכתב האור החיים הק' שהמקיים כל התרי"ג מצוות יש לו שכר אף בהאי עלמא. ומעתה נמצא שמי שמתגבר על היצר הרע והתאוות הבאים לידו, שנחשב לו כקיים כל התורה כולה, ממילא יזכה לכל הברכות ולכל הישועות.

להתחזק בעוז ותעצומות צו זיין ערליך און אפגעהוטן, זיך האלטן ביי די הייליגע אמונה, אזי כשהאדם מתגבר בעוז ותעצומות על כל הנסיונות, יזכה לשכר גם בהאי עלמא.

דהא דקיימא לן ד"שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", הוא רק על עצם מעשה המצוה, אבל על הקושי והיסורים שעובר עבור המצוה יש שכר בהאי עלמא. (מתוך קידושא רבא פרשת עקב תשע"ז)

בזה תלוי הגאולה השלימה

כפי שהאדם שומר את פיו ולשונו כך יוכל להשמר בקדושה וטהרה, וכדאיתא מהרמ"ק (פרדס רימונים שער כו פרק ד) שהעוון של לשון הרע ורכילות מביא לכל העבירות ולכל הדברים האסורים.

לשמירת העינים יש שייכות גדולה לשמירת הדיבור, שמי ששומר פיו ולשונו כראוי הרי זה לו להצלה גדולה מכל חטא, ויש לו סייעתא דשמיא גדולה לשמור את עיניו כדבעי [דאס איז א געוואלדיגע הצלה, און ער איז זוכה צו א געוואלדיגע סייעתא דשמיא זיך היטן ווי עס דארף צו זיין].

על האדם מוטל להזהר לשמור את עיניו בשמירה עצומה, וכאשר יוצאים לרחוב העיר צריך לידע שזהו אש [ווען

תזינן עד היכן הדברים מגיעים עד כמה מחוייב אדם להזהר בשמירת העיניים בזהירות יתירה, מ'דארף וויסן אז מ'היט זיך נישט די אויגן ת"ו דאס איז פייער. (מתוך רעוא דרעוין פרשת לך לך תשע"ט)

רחמים על כל העולם

הגם שישנם נסיונות קשים ומרים רח"ל, סאיז דא אזאלעכע נסיונות, עם כל זאת צריך להתגבר על הכל ועל ידי זה נמשכים כל ההשפעות טובות.

היינטיגן דור, ליידער איז דא אזעלעכע נסיונות, מצד אחד איז דא אזעלעכע צרות, אזוי פיל אום-גליקן, מ'דארף אזוי פיל רחמים אין אלע ענינים, ומצד שני די נסיונות זענען איום ונורא.

וכאשר האדם מתגבר על הנסיונות הרי הוא ממשיך רחמים על כל העולם, דמה שנתבאר מדברי תז"ל ד"מי שבא דבר עבירה לידו וניצל הימנו עושין לו נס", הוא לא רק לעצמו אלא גם לאחרים, ולכל העולם כולו נמשך רחמים בזכותו.

וזאת צריך לזכור בכל עת כשהולך ברחוב העיר מ'גייט אויף די גאסן מ'דארף וויסן ווי אזוי צו גיין, מ'דארף זיך היטן ווי פון פייער. (מתוך מלוח מלכה פרשת קרח תשע"ח)

בזמנינו, דור שיש בו געוואלדיגע נסיונות מיט שווערעקייטן, וצריך

ומסופר ששאלו את הרה"ק מצאנז זי"ע היכן מוצאים כיום כתורתו של הרשב"א, נענה הרה"ק ואמר אם היה מצוי כהיום כקדושתו של הרשב"א היה גם כן בנמצא כתורתו.

וכן ראו אצל צדיקים שלפי גודל קדושתם וטהרתם זכרו את כל התורה כולה והגיעו למדריגות עצומות בעיון והבנת התורה, וזכו לשכל אלקי בהשגת התורה באופן נעלה ביותר, ובכל מה שלמדו השיגו עומק הדברים לאמיתה של תורה.

ואמנם אצל צדיקים היה הדבר באופן נעלה ביותר לגודל קדושתם, אכן בזה יש הרבה מדריגות לאין שיעור, וכל אחד לפי מדרגתו בקדושה, כן יזכה יותר לזכור תלמודו ולהבין ולהשכיל בדברי תורה, שכן השגת התורה וזכירת התורה תלויים במדריגת הקדושה והטהרה.

ווי מער די קדושה וטהרה איז, אזוי האט מען מער הצלחה אין תורה הקדושה, וישנם בזה מדריגות רבות עד מאוד. (מתוך שיעור תורש"י פרשת חקת תשע"ח, אוסטריה יצ"ו)

סוד מרע ועשה טוב

כדי שיוכל האדם להשמר בקדושה כראוי צריך הוא לעסוק בתורה, ריין קען מען זיין, נאך טאמער מ'זיצט און

מ'גייט ארויס אויף די גאס דארף מען ווייסן אז ס'איז פייער]. וצריך להתבונן בדעתו כי עוד מעט קט כבר תוקעים בשופר, ועומדים לבקש סליחה מחילה וכפרה מלפני מלך מלכי המלכים הקב"ה [באלט גייט מען שוין בלאזן שופר, מ'גייט זעך אויס וויינען פארן באשעפער, רבוננו של עולם זיי מיר מוחל, מ'האלט שוין אזוי נאנט צו די הייליגע טעג, מ'דארף זיך אזוי היטן].

וצריך לידע שכשאין נשמרים כראוי אם בשמירת הדיבור או בשמירת עינים הרי זה ממשיך קטרוג גדול על כולם רח"ל.

ובספרים הק' מבואר (עיין תפארת שלמה לתשעה באב ד"ה שלש פעמים, ועוד) שחורבן הבית היה מתמת שלא נשמרו בקדושה וטהרה, והרי אנו עומדים ומצפים ומייחלים בכל עת לגאולה השלימה, אחכה לו בכל יום שיבוא, ולכן יתן האדם אל ליבו דבר זה עד כמה צריך לשמור את העינים והפה, שבזה תלוי ועומד הגאולה השלימה. (מתוך רעוא דרעיון פרשת ואתחנן תשע"ח)

מביא הצלחה בתורה

כתב הגה"ק החתם סופר זי"ע (דרשות לשבועות דרש ב ד"ה כתיב) שכאשר האדם נשמר בקדושה וטהרה, יכול לזכות הן להבנה בתורה בבירור וליבון יפה, והן לזכירה מועילה להשיב מיד כל דבר.

מ'לערנט, כי התורה הק' משמרת את האדם שלא יבוא לידי חטא ויוכל להיות קדוש וטהור וכמו שאמרו שאמרו חז"ל (סוטה כא.) **תורה מגינה ומצלא מן החטא.**

ולכן העבודה המוטלת עלינו הוא להגות ולהתמיד בתורה הק' ועל ידי זה להיות קדוש וטהור, זיין עהרליך, זיין אפגעהוטן.

כל אחד חפץ ומשתוקק להיות נשמר כראוי, בהיותו יודע חומר העון וגודל הנזק של מחשבות אסורות רח"ל המביאים על האדם א מורא'דיגע הרס, והדרך שיזכר האדם להנצל מהם הוא על ידי עסק התורה הק'.

וענין זה הוא הן בעסק התורה בכלל, ובפרט בלימוד ספרי מוסר, וכידוע מכמה וכמה צדיקים [כגון הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, הרה"ק המאור עינים, ועוד צדיקים] שהזהירו על זה שאסור לעבוד על האדם אפילו יום אחד בלא ספר מוסר.

בזמנינו יש נסיונות וקשיים מרובים כל כך בעבודת ה', ואם לא יתחזק נגד היצה"ר הרי הוא נופל בגיהנום רח"ל.

כנגד כל הנסיונות האלו העוברים עלינו בחשכת הגלות צריכים להתחזק עד מאוד ולהתעצם בכוח רב להתגבר עליהם, כי אם לאו ח"ו אזי אלו הנסיונות

יכולים להפיל את האדם ולאבדו לגמרי, דאס קען אווען לייגן א מענטש רחמנא ליצלן.

עתה ישנה התעוררות גדולה מאת גדולי ישראל המתריעים וזועקים מול הכלים האסורים, אשר אם האדם מורה היתר לעצמו להקל בזה הרי הוא נופל בגיהנום רחמנא ליצלן, וזה מביא ירידה נוראה, א ירידה וואס מ'קען דאס נישט ארויס זאגן, מ'קען מיט איין מאהל משחית זיין, זיך מיט די קינדער מיט די דורות הבאים, ס'איז איום ונורא, וויפל עלטערן וויינען בדמעות שלישי על כל אשר איבדו על ידי אלו הדברים, כל הנחת שלהם נתקלקל ונאבד מהם, והכל על אשר הורו היתר לעצמם להסתכל במה שנאסר, והסכנה בזה הוא לא רק לבניו ולזרעו אחריו אלא אף על האדם עצמו, וכבר הזהירונו חז"ל (אבות פ"ב מ"ד) אל תאמין בעצמך עד יום מותך, מ'געט זיך נאך, אין מ'זוייסט נישט וואס די תוצאות זענען, מ'דארף זיך היטן אין די זאכן ווי פון פייער, היצר הרע בזה הוא גדול מאוד בזמנינו ויש בזה נסיונות רבים לאין שיעור, וצריך האדם להתחזק כנגדם מיט מורא'דיגע חיזוק אין מורא'דיגע שטארקייט, מ'טאהר זיך נישט מורה היתר זיין מיט קיין שום תירוצים נישט.

ואף שהוא מביא נסיונות לאדם רוצה הוא שהאדם יתגבר עליו, ולכן אמר הרה"ק ליצר הרע, אם אשמע לך לא יהיה טוב לשנינו, לא לי ולא לך.

צריך עתה כל כך הרבה רחמים מ'זאהל נישט הערען קיין צרות, מ'האט דאך ליידער אזוי פיל גיהערט כסדר, מ'דארף דאך אזוי פיל רחמים, וההתגברות על הנסיונות מביא רחמים ושמחה בשמים ואז השי"ת מוחל לעוונות בני ישראל. (מתוך רעוא דרעוין פרשת שופטים תשע"ח)

לחזור ולשנן בפיו

בזמנינו יש כל כך הרבה נסיונות קשים והעיצה להנצל מכולם הוא ללמוד ולשנן חומר האיסור בספרי מוסר ויחד עם זאת לשנן ולחזור תמיד בפיו דיבורים קדושים איך בין א איד, איך בין א ערליכע איד, ואני צריך להשמר מכל רע, לעמוד איתן בכל הנסיונות ולהכניע את יצרי הרע.

והשמחה הגדולה ביותר ליהודי הוא כאשר זוכה להתגבר על יצרו, וכמאמר צדיקים שאין לך דבר ערב בעולם כמו ההתגברות על היצר הרע.

ומאיך גיסא כשהולך אחר יצרו [ער געט זיך נאך], הרי זה מביא לו רח"ל עצבות ומרה שתורה, ודעתו מסתלקת ממנו, כמו שאמרו חז"ל (יומא יט.) עבירה מטממת לבו של אדם, ופירש רש"י אוטמת וסותמת לבו מכל חכמה.

וצריך כל אחד לקבל על עצמו, לא מיבעיא בסור מרע, לא לראות במה שאסור ח"ו, אך גם בעשה טוב להתמיד בתורה הק' גמרא עם ספרי מוסר שהם מעוררים את ליבו של אדם. (מתוך סעודת ראש חודש סיון תשע"ז)

מביא שמחה בשמים

היינט איז דאך דא אזוי פיל נסיונות אין אלע ענינים, א זעלעכע שווערע נסיונות, וכמאמר צדיקים שהעולם הזה הוא עולם הנסיון, וכל אחד ואחד יש לו נסיונות בדברים אחרים, ועל כן צריך כל אחד להגביר בנפשו את היראה הטהורה מפחד ה' ומהדר גאונו שעל ידי זה יוכל להתגבר על כל הנסיונות.

מ'דארף זיך היטן פון א עבירה אזוי ווי פון פייער, ובעת שמזדמן נסיון יתבונן היטב וואס קען איך אלץ דערלייגען אז איך וועל זאך נאך געבען די יצר.

וידוע מה שנענה פעם הרה"ק הרבי ר' ברוכ"ל ממעז'בוז' זי"ע בעת שהיצר הרע בא אליו לנסותו, [שכן אף לצדיקים היו נסיונות בעבודתם, וזה היה גבוה מעל גבוה שאין לנו שום השגה בזה], ויאמר ליצרו, איני רוצה לשמוע אליך בשום אופן כי אם אשמע לך, לא יהיה טוב לא לי ולא לך.

וביאר צדיקים כוונתו שאף היצר הרע חפץ שיתגברו עליו ובזה תהא לו עליה,

הימים הק' שמביאים לאדם גיוואלדיגע התעוררות.

וכידוע שאמרו צדיקים שבבוא נסיון לאדם יש לו להתבונן ולחשוב מהיום הקדוש, קלער אריין וואס וועסטוטראכטן פאר כל נדרי, וואס וועסטו טראכטן פאר נעילה, שכאשר היום הקדוש מונח בראשו של אדם הרי הוא ניצול מיד היצה"ר. וכן אמר אחד מן הצדיקים לאדם שהיו לו נסיונות קשים רח"ל, שבהגיע נסיון לידו יקח מחזור ויאמר את תפילת "ובכן תן פחדך" עם הנוסח של הימים הנוראים ובזה יפטר מכל הנסיונות. (מתוך רעוא דרעוין פרשת אחרי קדושים תשע"ח)

מביא לשמחה

טהרת הנפש מביא לשמחה, וכמו שרואים בחוש שמי שהוא ירא ה' הוא בשמחה תמיד, מ'זעהט דאס בחוש אז א ירא ה' איז בשמחה, ומאידך גיסא מי שאינו ירא ה' ואינו נשמר מן החטא לא ישמח לעולם והוא שרוי בעצבות תמיד, אז מ'איז ניטש ערליך איז מען בעצבות, ולהיפך, ערלכקייט ברענגט שמחה, ומי ששומר את עצמו כראוי ושומר את עיניו ואת דיבורו שלא יכשל, הוא תמיד בשמחה. (מתוך אושפיזא דיעקב לתלמידי הישיבה תשע"ט)

ולזה מרמז הפסוק (משלי טו, כג) "שמחה לאיש" איך יזכה להתגבר על יצרו שהיא השמחה הגדולה ביותר "במענה פיו" על ידי הדיבורים הקדושים, הן התפלה שיתפלל לפני ה' שיצילנו מיצה"ר, והן הדיבורים הקדושים שיאמר בפיו תמיד שאינו רוצה ללכת אחר יצרו ח"ו.

בזמנינו ס'איז דא אזוי פיל נסיונות, אזוי פיל שווערקייטן, די גאסן זענען זייער טריפה און מ'דארף זיך היטן ווי פון פייער, והאדם מחוייב לעשות כל מה שביכולתו כדי להיות ירא ה' ולהישמר מחטאים, כדאיתא (ברכות יז.) אמר אביי לעולם יהא אדם ערום ביראה, ופירש רש"י, להערים בכל מיני ערמה ליראת בוראו. ולכן צריך לשנן בפיו ולומר שוב ושוב שרצונו להישמר מכל עבירה ועוון, איך בין א הערליכע איד, איך וויל זיך היטן די אויגן, היטן די מחשבות, ובזה יוכל להתגבר על כל הנסיונות. (מתוך רעוא דרעוין פרשת עקב תשע"ז)

תפילות הימים הנוראים

אנו עומדים עכשיו בזמן קשה עד מאוד, והנסיונות רבים ומרים כל כך, דער יצה"ר פארלייגט זיך אז ס'איז איום ונורא, ולכן צריך ללמוד תמיד ספרי מוסר, ואחד הדברים המועילים להנצל מן הנסיונות הוא על ידי התפילות של